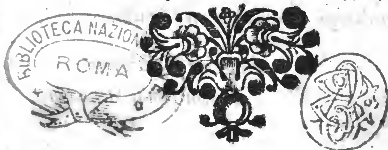
Magni Philosophi
THOMÆ HOBBES
Malmesburiensis
VITA.

Partim per se ipsum & Reliqua per Dr. R. B. Conscripta.

Cum elencho Authorum qui pro & Contra ipsum scripsere.

Et Catalogo Librorum per eundem editorum & Scriptorum.

Juxta Exemplar Londini Impressum.
Anno MD C. LXXXII.

THOMÆ HOBBES

ANGLI

Malmesburienſis Philoſophi

VITA.

—— Qui nos damnant, Hiſtriones ſunt maxum,
Nam Curios ſimulant, vivunt Bacchanalia.
Hi ſunt præcipue quidam Clamoſi, Leves,
Cucullati, Lignipedes, cincti Funibus,
Superciliosſum, Incurvi-cervicum Pecus.
Qui, quod ab aliis Habitu & Cultu diſſentiunt,
Triſteſque vultu vendunt Sanctimonias,
Cenſuram ſibi quandam & Tyrannidem occupant,
Pavidamque plebem territant Minaciis.

Angelus Politianus
Prol. in Plauti Menæchmos.

Illuſtriſſimo Domino

GULIELMO

Devoniæ Comiti,

Nobiliſſimæque Familiæ

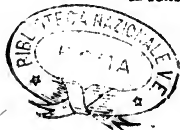
CANDISIANÆ,

Summis Hobbii Mæcenatibus, Malmesburienſis Philoſophi

V I T A M

Humillime

Dicat Conſecratque

Editor.

IN
LIBELLUM
Præstantissimi
THO. HOBBES,
Viri vere Philosophi,
D E
Natura Hominis.

QUæ *magna* Cœli *mœnia, & tractus* Maris,
Terræ*que fines, si quid aut ultra est, capit;*
Mens *ipsa tandem capitur*: omnia *hactenus*
Quæ nosse potuit, nota jam primùm est Sibi.
Accede Lector, *disce quis demum sies;*
Et inquilinam jecoris agnoscas tui,
Quâ propiùs *hæret nil tibi & nihil tàm procul.*
Non hìc Scholarum frivola, *aut* Cassi Logi,
Quales per annos forte plus septem legit,
Ut folle plenò prodeat, Rixæ Artifex;
Vanasque merces futili linguâ crepet.
Sed sancta Rerum pondera & Sensus graves,
Quales parari decuit, ipsa cum fuit

Pin-

Pingenda Ratio, & Vindici suo adstitit.
Panduntur omnes Machinæ Gyri tuæ,
Animæque Vectes, Trochleæ, Cunei, Rotæ,
Qua concitetur arte, quo sufflamine
Sistatur illa rursus, & constet sibi:
Nec si Fenestram pectori humano suam
Aptasset ipse Motus, inspicerem magis.
Hic cerno levia Affectuum vestigia,
Gracilesque Sensûs lineas; video quibus
Vehantur alis blanduli Cupidines,
Quibusque stimulis urgeant Iræ graves:
Hic & Dolores & voluptates suos
Produnt recessus, ipse nec Timor latet.
Has norit artes quisquis in foro velit
Animorum habenas flectere, & populos cupit
Aptis ligatos nexibus jungi sibi.
Hic Archimedes Publicus figat pedem,
Siquando Regna Machinis Politicis
Urgere satagit, & feras Gentes ciet,
Imisque Motum sedibus Mundum quatit:
Facile domabit cuncta, qui Menti imperat.
Consultor audax, & Promethæi potens
Facinoris Anime! qui Tibi dedit Deus
Hæc intueri Sæculis longe abdita,
Oculosque luce tinxit Ambrosia tuos?
In Mentis omnis, ut tua nulla est capax.

Hac laude solus fruere: Divinum est opus
Animam creare; proximum huic Ostendere.

Rad. Bathurst. A. M.
Col. Trin. Oxon. Soc.

In

THOM. HOBBES.

Futilis Exornet Barbatos Pompa Magistros,
Et Schola Discipulos Cogat Inepta Leves:
Affulsit Nova Lux Tenebroso Hobbesius *Orbi,*
Quanta est Laus Hominem Restituisse Sibi?

Jo. Awbrey. Arm.
E. Soc. Reg.

Ad

Ad Lectorem

PRÆLOQUIUM.

Irorum virtute doctrinaque illustrium institutam vitæ rationem posteris innotescere, Rei Literariæ atque publicæ, plurimum interest. Quare optime de Humano genere meruisse censendi sunt, qui Antiquorum Vitas scriptis tradiderunt; quam quidem provinciam obiisse Veteres illi, majori cum Veritatis studio & fide meliore, quam in contexendis Divorum historiis scriptores Ecclesiastici, haud iniquis rerum arbitris jure videantur. Multifaria porro Scriptorum turba (inter quos nonnulli satis fœliciter) recentioris ævi Literatorum memoriam posteritati commendavit.

Inter summa autem Scientiarum lumina & ornamenta, quæ sæculum hoc magnorum Ingeniorum feracissimum in lucem protu-

niat. Exemplo ſit Graviſſimus hiſtoricus Thucydides, quem vel ipſis * Veteribus ſubobſcurum adeo perſpicuè, adeo venuſtè & eleganter tranſtulit, ut nihil ſupra. Quid de Poeſi dicam? in quâ divitem naturam ita ſtudio & præceptis artis expolivit, ut Poetam ageret non infœlicem & ſimul Poeſeos judicem ſummum. Cogitatis polluit adeo claris & perſpicuis, ut dogma, dum proponitur, in mentem cuiquam incidere potuiſſe; dum probatur, non omnibus cognitum fuiſſe, mireris; tantum potuit elocutio ipſi propria. Hoc quidem de illo vere prædicari poteſt, ſive ſolutâ ſeu numeris adſtrictâ oratione uteretur, quamcunque ſibi materiam tractandam ſuſcepit, illam inſigniter exornare, & miro quodam ſpiritu animare videbatur. Quid recenſeam multiplicem in omni pene materiâ ſcriptorum copiam, Paradoxam opinionum veritatem,

* Ciceroni, Dionyſ. Halicarn. Hermog. Photio.

 ſum-

ſummam apud Principes & Magnates gratiam, inter eruditos famam latè diffuſam, licet partium ſtudiis in contraria diſciſſis; His mirantibus, laudantibus, & omnia bona dicentibus; Illis interim, Eccleſiaſticis præſertim cujuſcunque generis, gravia crimina ne dicam convicia paſſim intentantibus; magnum denique diſcipulorum numerum qui tantum hominem tanquam novæ alicujus Philoſophorum familiæ Principem & authorem conſectantur.

Cùm itaque parariâ opera *J. A.* viri optimi, in manus meas incidiſſet libellus de vitâ & moribus *Hobbii*, à docto quodam, ſummo ejus amico, conſcriptus Oratione ſane gravi, prudenti ac modeſta, mei officii eſſe duxi, publici ipſum juris facere. Quod quidem præſtiti, his permotus rationibus; tum ut memoriæ *Hobbianæ* conſuleretur, ob allatas Philoſophiæ ſecundum liber-

tatem

tatem vindicias; quod hercle facinus summè gloriosum, post Verulamium, Cartesium, Gassendum, quantos viros! egregiè perpetravit Magnus ille *Malmesburiensis*; tum ut amicis pariter ac inimicis de ipso satisfieret; Quin & nonnulli hoc ipsum ad laudem atque decus Gentis nostræ haud mediocriter attinere existimarent.

Nollem autem hallucinetur aliquis, quasi me in illius disciplinam tanquam in servitutem ad dixerim, in illius verba juratum, opinionum vadem & sponsorem futurum; aut cum quoquam qui ob materiam aliquam bellum ipsi literarium indixerit, contentionis serram ducturum; non enim de scriptis ejus, aliorumve contrariis mihi arbitrium sumere animus est, cui negotio quam impar sim, facilè sentio; sed nudam veri & facti historiam proponere nihilque intempestivo præjudicio onerare. Quare neminem

mihi jure ſuccenſurum ſpero; Te interim, Benevole Lector, rogo obteſtorque, ut mihi linguâ animoque faveas, tenui hac opellâ manibus Hobbianis parentare conanti.

R. B.

THO.

THO. HOBBES.

Malmesburiensis

VITA.

THomas Hobbes Natus April. 5. 1588. *Malmesburiæ*, Agri *Wiltoniensis*. Literis Latinis & Græcis initiatus, annum agens decimum quartum, missus est *Oxonium*; ubi per quinquennium mansit, operam impendens studio Logicæ & Physicæ *Aristotelicæ*. Cum annum ageret vicesimum, commendatus ab amicis, *Oxonio* relicto, recepit se in domum Domini *Gulielmi Cavendish* Baronis de *Hardwick*, & (Paulo post) Comitis *Devoniæ*; ubi Filio ejus primogenito Adolescenti sibi fere coætaneo servivit, placuitque tum Filio tum Patri, tempe-

temperans, ſedulus, hilaris. Anno ſequente, cum Domino ſuo in Urbe perpetuò fere degens, quod didicerat Linguæ Græcæ & Latinæ, magna ex parte amiſerat. Deinde per Galliam & Italiam peregrinantem Dominum ſequutus, gentium illarum Linguas eouſque didicit, ut intelligere eas mediocriter potuerit. * Interea Græcam & Latinam Linguam paulatim perire ſibi ſentiens, Philoſophiam autem Logicamque (in quibus præclare profeciſſe ſe arbitrabatur) viris prudentibus deriſui eſſe videns abjectâ Logicâ & Philoſophiâ illâ vanâ, quantum temporis habebat vacui, impendere decrevit Linguis Græcæ & Latinæ. Itaque cum in Angliam reverſus eſſet, Hiſtoricos & Poetas (adhibitis Grammaticorum celebrium commentariis) verſavit diligenter; non ut floridè, ſed ut Latinè poſſet ſcribere, & vim verborum cogitatis congruentem invenire;

* Vid. ...nt. a Wood. ...iſt. ...ntiq ...)xon. ...b. 2. ... 376.

nire;

nire; itaque verba disponere, ut Lectio perspicua & facilis esset. Inter Historicos Græcos Thucydidem præ cæteris dilexit, & vacuis horis in sermonem Anglicum paulatim conversum cum nonnulla laude, circa annum Christi 1628. in publicum edidit; eo fine, ut ineptiæ Democraticorum Atheniensium concivibus suis patefierent. Eo anno Comes *Deroniæ*, cui jam servierat viginti annos, diem obiit, Patre ejus biennio ante defuncto. Anno sequente, qui erat Christi 1629. cum attigisset Annum quadragesimum, rogatus à Nobilissimo viro Domino *Gervasio Clifton*, ut vellet Filium suum Adolescentem comitari in Galliam, accepit conditionem. In peregrinatione illa insp cere cæpit in Elementa Euclidis; & delectatus Methodo illius, non tam ob Theoremata illa, quam ob artem ratiocinandi diligentissimè perlegit. Anno Christi 1631. revocatus est in fami-

familiam Comitissæ *Devoniæ*, ut filium suum Comitem *Devoniæ*, natum annos 13. in literis instrueret, quem etiam circiter triennium post comitatus est in Galliam & Italiam, studiorum ejus & itinerum rector. Dum moraretur Parisiis, Principia Scientiæ Naturalis investigare cœpit. Quæ cum in naturâ & varietate motuum contineri sciret, quæsivit imprimis, qualis Motus is esse posset, qui efficit Sensionem, Intellectum, Phantasmata, aliásque proprietates Animalium, cogitatis suis cum Reverendo Patre *Marino Mersenno* Ordinis Minimorum, in omni genere Philosophiæ versatissimo, viroque optimo quotidie communicatis. Anno Christi 1537. cum Patrono suo in *Angliam* rediit, & apud illum mansit; unde de rebus Naturalibus commercia cum *Mersenno* per Literas continuavit. Interea *Scoti*, depulsis Episcopis, sumpserunt Arma contra Regem, faventibus

etiam

etiam Ministris Anglis, illis, qui vocari solent Presbyteriani. Itaque convocatum est in *Anglia* Parliamentum illud notissimum, quod inceptum est *Nov.* 3. 1640. Ex iis, quæ in illo Parliamento tribus quatuorve diebus primis consulta viderat, Bellum Civile ingruere, & tantùm non adesse sentiens, retulit se rursus in Galliam, scientiarum studio Parisiis tutius vacaturus cum *Mersenno*, *Gassendo*, aliisque viris, propter eruditionem & vim in ratiocinando, celeberrimis (non enim dico Philosophis, quia nomen illud à plurimis nebulonibus jamdiu gestatum, tritum, inquinatum, nunc infame est). Cum jam *Parisiis* ageret, Libellum scripsit *de Cive*, quem edidit Anno 1646. quo tempore prævalentibus Parliamentariis, multi eorum, qui partes Regias sequuti erant, & in illis Princeps *Walliæ* (qui nunc est Rex *Angliæ*) *Parisios* confluxerunt. Statuerat circa idem tempus,

pus hortatu amici cujusdam Nobilis *Languedociani*, migrare in *Languedociam*, & præmiserat jam quæ sibi necessaria erant; sed commendatus Principi, ut Elementa Mathematicæ illi prælegeret, substitit *Parisiis*. Quod ab hoc munere temporis habuit vacui, consumpsit in scribendo librum, qui nunc non solum in *Anglia*, sed in vicinis gentibus, notissimus est nomine *Leviathan*; quem etiam in *Anglia* edendum curavit, ipse manens adhuc *Parisiis*, Anno 1651. Annum agens 63. In eo Opere jus regium, tum Spirituale, tum Temporale, ita demonstravit, tum Rationibus, tum Authoritate Scripturæ Sacræ, ut perspicuum fecerit, Pacem in Orbe Christiano nusquam diuturnam esse posse, nisi vel Doctrina illa sua recepta fuerit, vel satis magnus exercitus Cives ad concordiam compulerit; Opus, ut ille sperabat, concivibus suis, præsertim verò illis, qui ab Episcopis stete-

ſteterant, non ingratum. Quanquam enim unicuique illo tempore, ſcribere & edere Theologica, quæ vellet, liberum erat; quia Regimen Eccleſiæ (Poteſtate declarandi, quæ Doctrinæ eſſent Hæreſes, ipſius Regis Authoritate ſublatâ, Epiſcopis exutis, Rege ipſo trucidato) tunc nullum erat; diligenter tamen cavit, ne quid ſcriberet, non modo contra ſenſum Scripturæ Sacræ, ſed etiam contra Doctrinam Eccleſiæ *Anglicanæ*, qualis ante Bellum ortum AuthoritateRegiâ conſtituta fuerat. Nam & ipſe Regimen Eccleſiæ per Epiſcopos præ cæteris Formis omnibus ſemper approbaverat. Atque hoc duobus ſignis manifeſtum fecit. Primò, cum in oppido *S. Germani* prope *Pariſios* morbo graviſſimo, lecto affixus eſſet, venit ad eum *Merſennus*, rogatus à quodam amico communi, ne amicum ſuum extra Eccleſiam Romanam mori pateretur.

tur. Is lecto assidens (post exordium consolatorium) de Potestate Ecclesiæ Romanæ peccata remittendi aliquantisper disseruit: cui ille, *Mi Pater* (inquit) *hæc omnia jam dudum mecum disputavi. Eadem disputare nunc molestum erit. Habes, quæ dicas, amœniora. Quando vidisti* Gassendum? Quibus auditis, *Mersennus* Sermonem ad alia transtulit. Paucis post diebus accessit ad illum Dr. *Johannes Cosinus* Episcopus (post) *Dunelmensis*, obtulitque se illi comprecatorem ad Deum. Cui ille cum gratias reddidisset, *Ita*, (inquit) *Si Precibus praiveris, juxta ritum Ecclesiæ nostræ.* Magnum hoc erga Disciplinam Episcopalem signum erat reverentiæ. Anno 1651. Exemplaria aliquot illius Libri, *Londini* recens editi, in *Galliam* transmissa sunt; ubi Theologi quidam Angli Doctrinas quasdam in illo Libro contentas, tum ut Hæreticas, tum ut partibus Regiis adversas criminati sunt, &

valuere

valuere quidem aliquandiu calumniæ illæ, in tantum, ut domo Regia prohibitus fuerit, quo factum eſt, ut protectione Regiâ deſtitutus metuenſque ne à Clericis Romanis, quos præcipuè læſerat, male tractaretur, in *Angliam* coactus ſit refugere. Rediens in *Angliam*, concionantes quidem invenit in Eccleſiis, ſed Seditioſos; etiam preces extemporarias, & illas audaces, & nonnunquam blaſphemas, Symbolum autem Fidei nullum, Decalogum nullum; adeo ut per tres primos menſes non invenerit quibuſcum in Sacris communicare potuerit. Tandem ab amico ductus ad Eccleſiam, à ſuo hoſpitio pluſquam mille paſſus diſtantem, ubi Paſtor erat Vir bonus & doctus, qui & Cœnam Domini ritu Eccleſiaſtico adminiſtravit, cum illo in Sacris communicavit. Alterum hoc ſignum erat non modo hominis partium Epiſcopalium, ſed eti-
am

am Christiani sinceri; nam illo tempore ad Ecclesiam quamcumque legibus aut Metu cogebatur nemo. Quæ igitur Episcopo cuiquam in illum causa iræ esse potuit, nisi ei, qui neminem à se dissentire, pati per superbiam posset? Interea Doctrinam ejus Academici & Ecclesiastici condemnabant fere omnes; laudabant Nobiles, & Viri docti ex Laicis. Refellebat nemo; conati refellere, confirmabant. Scripsit enim non ex auditione & lectione ut Scholaris; sed ex judicio proprio cognita & pensitata omnia, sermone puro & perspicuo, nec Rhetorico. Stantem inter amicos & inimicos quasi in Æquilibrio, fecerunt illi, ne ob Doctrinam opprimeretur; hi, ne augeretur. Itaque fortunâ tenui, famâ doctrinæ ingenti, in Patroni sui Comitis *Devoniæ* hospitio per cæterum vitæ tempus perpetuò delituit, studio vacans Geometriæ & Philosophiæ Naturalis, ediditque

que jam ſenex librum quendam, quem inſcripſit *de Corpore*; continentem Logicæ, Geometriæ, Phyſicæ (tum ſublunaris, tum cœleſtis) fundamenta, deducens Logicam quidem à ſignificatione Nominum, Geometriam autem, & Phyſicam, ex Figurarum, & Effectuum naturalium generationibus.

Hominis ergo neque genere, neque opibus, neque negotiis Belli aut Pacis aſſueti vitam ſcribo, & in publicum emitto; ſed in omni genere Scientiæ excellentis, & fere ſingularis. Cujus ingenium ut cognoſcerent (partim etiam ut ſua oſtentarent) convenerunt eum viri innumeri, tum noſtrates, tum exteri; & inter illos, nonnulli Legati Principum aliique viri Nobiliſſimi. Adeo ut conjecturâ inde factâ de voluntate hominum eruditorum, qui poſthac erunt, non ingratum fore poſteritati exiſtimavi, ſi quem vidiſſe voluerunt, illius vitam literis poſteritati

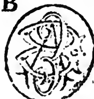
posteritati traderem, præcipuè quidem; ut quæ Scientiis ille primus addidit, deinde etiam cœtera vitæ ejus, quæ à Lectoribus desiderari posse videbuntur, cognoscerent.

Quæ scripsit *de Jure naturali, de constitutione Civitatum, de Jure eorum, qui summam habent potestatem; de Officiis Civium*, in Libris *Leviathan & de Cive* (quia domi forisque nota & maxime celebrata sunt) prætereunda censeo.

In Physicis causam sensuum, præcipuè visûs, unâ cum Doctrina omni Opticâ, & Naturâ Lucis; Refractionis, Reflexionisque causas naturales, ignotas ante, primus demonstravit, in Libro *de Homine*. Item causas Qualitatum sensibilium, nimirum Colorum, Soni, Caloris & Frigoris. Somnia autem & Phantasmata, quæ antea pro Spiritibus & Mortuorum animis habebantur, & rudi vulgo terriculamenta erant, omnia profligavit. Causam autem

tem Æſtuum marinorum, & deſcenſionis Gravium, Motu quodam Telluris perſpicuè derivavit. Nam Phænomena ille omnia ad Motum refert, non ad rerum ipſarum Potentias intrinſecas, neque ad Qualitates occultas;ut ante illum omnes Phyſici. De Motu autem, in Libro *de Corpore*, ſatis fuſè ſcripſit, & profundiſſimè.

In Ethicis ante illum nihil ſcriptum eſt, præter Sententias vulgares. At ille mores hominum ab humana natura, virtutes & vitia à lege naturali, & bonitatem malitiamque Actionum à legibus Civitatum derivavit. In Mathematicis, Principia Geometriæ nonnulla correxit: Problemata aliquot difficillima, à ſummis Geometris (ab ipſis Geometriæ cunabulis) ſummo ſtudio fruſtra quæſita invenit; nimirum hæc, arcui Circuli lineam rectam, areæ Circuli quadratum æquale exhibere,

hibere, idque variis Methodis. In diversis Libris.

2. Datum Angulum dividere in data ratione.

3. Cubi ad Sphæram rationem invenire. In *Problematibus Geometricis.*

4. Inter duas rectas datas, medias continuè proportionales invenire quotcumque. In *Problematibus Geometricis.*

5. Polygonum regulare describere quotcumque laterum. In *Roseto.*

6. Centrum Gravitatis invenire Quadrantis Circuli, & Bilinei, quod continetur Arcu Quadrantis & subtensâ ejus. In *Roseto.*

7. Centra Gravitatis invenire Paraboliformium omnium. In Libro *de Corpore.* Hæc omnia primus construxit & demonstravit, & præterea alia multa; quæ (quia legentibus occurrent, & minoris sunt) prætereo.

Facient (opinor) hæc, ut Vita ejus non indigna videatur, quæ tum ad exteros tum ad posteros Scientiarum studiosos transmittatur; præsertim hoc tempore, cum scribuntur vulgo vitæ obscurorum hominum nulla virtute insignum, desiderante nemine.

Scripsit præterea, circa annum ætatis suæ octogesimum, Historiam Belli civilis Anglicani inter Regem *Carolum* primum & Parliamentum ejus, Anglice; item ortum & incrementa Potestatis Pontificiæ, Carmine Latino, versuum circiter duûm millium. Sed non sinebant tempora ut publicarentur.

Silentibus tandem adversariis, annum ageus octogesimum septimum, *Homeri* Odysseam edidit à se conversam in versus Anglicanos, Anno deinde proximo etiam Iliada. Denique Cyclometriam, annum agens nonagesimum primum, integram nondum editam.

Quod ad Formam attinet, vultu erat non ſpecioſo, ſed, cum loqueretur, non ingrato. Effigies ejus ad vivum à Pictore excellente deſcripta, qualis erat Ætatis ſuæ Septuageſimo, in conclavi Regis *Caroli* Secundi conſervatur. Extant etiam ejuſdem Imagines ab aliis Pictoribus, diverſis temporibus factæ rogatu amicorum, in *Anglia* non paucæ, & in *Gallia* aliquot.

Naturâ ſuâ, & primis annis, ferebatur ad lectionem Hiſtoriarum, & Poëtarum; & ipſe quoque carmen tentavit, nec (ut plurimi judicabunt) infœliciter. Poſtea autem cum in congreſſu quodam virorum doctorum, mentione factâ de cauſâ ſenſionis, quærentem unum quaſi per contemptum *Quid eſſet ſenſus*, nec quemquam audiſſet reſpondentem, mirabatur, quî fieri potuerit, ut qui Sapientiæ Titulo homines cæteros tanto faſtu deſpicerent, ſuos ipſorum Senſus, quid eſſent,

ſent, ignorarent. Ex eo tempore de cauſa Sentiendi ſæpe cogitanti, forte fortunâ mentem ſubiit, quòd ſi res corporeæ & earum partes omnes conquieſcerent, aut motu ſimili ſemper moverentur, ſublatum iri rerum omnium diſcrimen, & (per conſequens) omnem Senſionem; & propterea *Cauſam rerum omnium quærendam eſſe in diverſitate Motuum.* Atque hoc Principio uſus eſt Primo: Deinde ut cognoſceret varietates & rationes motuum, ad Geometriam cogebatur; & à Principiis ſuis, ingenio ſuo Theoremata illa quæ ſupra commemoravi, fœliciter demonſtravit. Tantum intereſt inter illos, qui proprio genio; & illos, qui in Archivis Veterum, aut ad quæſtum docentium, Scientiarum veritatem quærunt.

In Colloquiis familiaribus jucundus erat, præterquam illorum, qui ad illum venerunt diſputandi cauſa contra ea, quæ jam ediderat (nec

revocari poterant) de Jure ſummarum Poteſtatum Civili aut Eccleſiaſtico. Nam cum his vehementiùs aliquando diſputabat, quam erat neceſſarium.

Naturaliter apertus erat, & inter adverſarios (qui multi potenteſque erant) innocentiâ magis, quam conſilio tutus.

Juſtitiæ erat cum ſcientiſſimus tum tenaciſſimus. Nec mirum cum eſſet pecuniæ negligentiſſimus, & pro tenuitate fortunarum ſuarum, ultra modum beneficus, ſed beneficio Patronorum ſuorum & Regis optimi dulciſſimique *Caroli* Secundi, ſatis copioſè ſenex vixit.

VITÆ HOBBIANÆ AUCTARIUM.

Uod Geometris usu venit, idem objectum pro re natâ mutatis linearum quantitatibus, servatis autem proportionibus, pari cum veritate describere, id mihi in animo est; eorum nempe quæ superiori scripto presliore stylo delineantur, vestigia relegere & solutiore filo retexere, non ut Cramben bis coctam reponam, sed ea tradam quæ argumento lucem aliquam afferre possint, aut majoris momenti visa sint, quam ut oblivioni tradantur.

Thomas Hobbes natus est *Malmesburiæ agri Wiltoniensis*, Nonis Aprilis, anno à partu Virginis Millesimo Quingentesimo Octuagesimo octavo; cujus Mater Hispanæ classis metu perculsa, quæ tanquam portubus nostris imminens, famâ passim differebatur, ipsum, puellum tamen, quod eventu patuit, satis vivacem præmaturo partu enixa est. Patrem nactus est *Concionatorem*, qualem tunc ferebant tempora, qui leviori doctrinæ armatura instructus, *Orationes publicas*, & quas vocant *Homilias*, satis aptè populo prælegere poterat.

Quadriennis factus vernaculis literarum elementis operam dedit: octennis doctiorum linguarum tyrocinium posuit sub *Roberto Latimero Oxoniensi Malmesburiæ* literas docente; qui quòd in puero docilitas tanta, quanta in nullo alio ostenderetur, & simul acris animi & præstantis ingenii illustria signa perspicuè cer-

cernerentur, illum præcipue in sinu fovit, & supra æquales excolere & incitare solitus est. Tantos autem jam adhuc in ludo literario degens in literaturâ tam Latinâ quam Græcâ progressus fecit, ut *Euripidis Medeam* simili metro Latinis versibus eleganter expresserit.

Anno 1603. ad percipiendum uberiorem ingenii cultum, *Oxonium* missus est, in aulam Beatæ Mariæ Magdalenæ sub Præfecto tunc temporis *Jacobo Hussee* Legum Doctore, postea equite aurato, & Cancellario Sarisburiensi bonorum ingeniorum fautore summo. Eum ibi morantem *Franciscus Hobbius* avunculus *Malmesburiæ* Aldermannus (qui summus est ejus loci Magistratus) suis impensis aluit, qui & posteà moriens, modicum illi fundum testamento legavit. Post quadriennium autem usitato Philosophiæ cursu jam emenso, gradu Acade-

mico quem Baccalaureatum appellant ornatus eſt.

1608. Interea *Gulielmus Cavendiſh* Baro de *Hardwick*, ac (non multo poſt) *Devoniæ* Comes, aliquem qui filii natu maximi ſtudia & mores regeret, diligenter conquiſivit; quâ in re virum annis pene æqualem, adeoque ob morum ſimilitudinem gratiorem futurum, quam ætate & moribus gravem, præoptavit. *Hobbius* itaque jam vicennis, literis commendatitiis *Jo. Wilkinſoni* aulæ *B. Magdalenæ* tunc Præſidis adjutus, huic muneri obendo in illuſtrem illam familiam adſcitus eſt. Eò loci nobiliſſimi juvenis latus aſſiduò texit, atque artibus tanto genere dignis quibuſque ingenia ad magnæ fortunæ cultum excitantur, inſtituit; nec ſolùm in ſtudiis gravioribus, ſed etiam in venatione, aucupio, cæteriſque innocuis exercitiorum voluptatibus individuus co-
1610. mes perpetuò adfuit. Quare ſummâ

mâ morum comitate, ingenii elegantiâ, animi prudentiâ, tantum ſibi tum patris tum filii favorem conciliavit, ut Juveni *Galliam Italiamque* peregre adituro dignus viſus eſt qui inſerviret.

Verſatus autem aliquamdiu illis in regionibus doctiſſimorum hominum copia florentiſſimis, luculentis naturæ muneribus, venerandis Antiquitatis Monumentis & ipſâ populorum indole celeberrimis, ſolidam demum Sapientiam (qui verus eſt peregrinandi finis) ſecum domum retulit.

Reverſus itaque cum jam *Candiſianæ* gentis munificentia tempus atque otium ipſi ſuppeteret priora ſtudia reſpiciendi, magno literaturæ Academicæ faſtidio affici cœpit; ut pote quam affectatâ ambitione efformatam ac veluti perſonatam judicavit; nec apud prudentes adeo in pretio habitam, nec ad vitæ Civilis uſus, ut ſpecie præ ſe ferret

comparatam vidit. Non placuerunt illi Logicæ illæ Metaphysicæque argutiæ, tanquam parum in se bonæ frugis habentes, & fovendis solùm clamosis sophistarum contentionibus natæ; Ethicam autem tanquam vulgi potius opinionibus & imaginariæ virtutis mediocritati quam veritati innixam; Et Physicam quæ in Scholis docetur quæque sola pene *Aristotelica* est, tanquam nimis umbraticam, & potius super ingeniorum technis quam experimentis naturæ fundatam contempsit. Aliam itaque Philosophandi rationem sibi ineundam ratus, lectioni veterum Philosophorum, Poëtarum, Historicorum tum è Græcis tum Latinis diligenter incubuit, & ex eorum Thesauris quid in suos usus faceret, accuratè deprompsit. Non autem, quod plerisque in more positum est, aut veterum placitis ingenium suum mancipavit, aut intra Scholasticorum terminos circumscripsit,

aut

aut ſeipſum quaſi unicum humanæ rationis exemplar proponens, ex reconditis quibuſdam notionibus proprio de cerebello erutis, licet rerum naturæ & experientiæ prorſus contrariis ſcenicam quandam conflavit Philoſophiam, aut triobolaribus experimentis tempus dicavit (vitium hujus ævi literatis nimiùm familiare.) Sed ex univerſo Scientiarum orbe ampliſſimas opes in ærarium ſuum comportavit, & fidæ rationis auſpiciis ſapientiſſimè digeſſit. Illis temporibus in amicitiam receptus eſt *Franciſci Baconi, Verulamii* Baronis, & Vicecomitis *Sancti Albani*, magni *Angliæ* Cancellarii & Philoſophiæ Atlantis, qui illius conſuetudine magnopere delectatus eſt; & ab ipſo in nonnullis ſcriptis ſuis Latinè vertendis adjutus, qui neminem cogitata ſua tantâ facilitate concipere atque *Thomam Hobbium* paſſim prædicare ſolitus eſt. Carus etiam fuit *Edoardo Herbert* Ba-

roni de *Cherbury* Philoſopho & Hiſtorico ſummo & ſcriptis claro. Coluit quoque *Ben. Johnſonum* Poetam Laureatum, Anglicani Dramatis facilè principem; & Thucydidem ſuum antequam Prælo committeretur, ejus examini & judicio ſubjecit. Ad ejuſdem quoque operis cenſuram in partes vocavit amicum ſummum *Robertum Ayton* Equitem auratum, Scoto-Britannum, *Annæ* Reginæ è Secretis, virum Poeſi celebrem & Styli arbitrum elegantem.

Duobus interea nobiliſſimis funeribus lugubris facta eſt *Candiſiana* domus, Anno 1626. *Gulielmus Devoniæ* Comes ad ſuperos migravit; quem biennio poſt morte nimis immaturâ, inſecutus eſt filius, cujus obitus ut bonis omnibus luctuoſus, ita *Hobbio* triſtiſſimum reliquit deſiderium magnifici ſtudiorum Patroni ac Mæcenatis. Tanto itaque dolori cum ſolatium inveniri vix poſſet,

possset, diverticulum saltem quæsivit *Hobbius*; quare relictâ patriâ in Galliam profectus est, conditionem ferente nobilissimo viro *Gervasio Clifton* (antiqua est & summè generosa eo nomine in agro *Nottinghamiensi* familia) ut filio peregre ituro adesset itineris simul dux & studiorum informator. Illo tempore annum jam quadragesimum prætervectus, *Euclidi* operam dare cœpit, non tam demonstrationum materiâ allectus, quam perspicuitate, certitudine & indivisa rationum serie delectatus. Non enim Mathematicas artes admiratus est vir perspicacissimus, ob laterum & angulorum affectiones, aut numerorum, linearum, superficierum, corporumve mutuas inter se proportiones (de homogeneis intelligo quantitatibus) subtiliter indicatas; quippe istiusmodi omnia à communi vita remotiora facilè animadvertit; licet ad praxin relata usûs non adeo conte-

Vid. *Thoroton* antiq. *Notingh.*

te-

temnendi; sed quòd methodo ipsis propriâ intellectus ad rerum cognitionem optimè duceretur, atque difficilia inveniendi, vera asserendi, falsa rearguendi certissimâ ratione imbueretur. Quare illi viæ ad scientias in posterum promovendas insistere decrevit; pertæsus Philosophiæ vulgaris, quæ infidis principiis malè compaginatas notiones ita superstruxerat, ut tota ædificii moles ruinam factura palam videretur; cum interim artes illæ Mathematicæ certis & in experientiâ communi fundatis principiis innixæ multa in lucem inventa protulissent, humano generi utilia, sibi ipsis gloriosa. Dolendum tamen nobile hoc ingenium, eodem quo & magnum *Scaligerum* infortunio laborasse, quòd Mathematicis studiis, quæ nisi in teneris animis altas radices vix agunt, seriùs paulò animum adjecit, aliter procul dubio ob præclara inventa *Musis* & *Apollini* Hecatombas immolasse potuisset,

tuisset; aut certe, quod summe optandum foret, adversariis minorem ipsum vellicandi ansam præbuisset.

Anno 1631. in *Devoniæ* Comitum familiam revocatus est à Comitissâ Viduâ, ad filium jam tredecennem in literis instituendum. Hujus itaque curam pro grato erga paternos manes affectu libentissimè suscepit, & singulari cum judicio per amœna studiorum ad rerum cognitionem perduxit; quem hodie in viridi senectâ constitutum illustris familiæ prudentissimum patrem ætas nostra meritò veneratur.

Circa hæc tempora in lucem prodiit primus *Hobbiani* ingenii partus, Nobilissima illa *Thucydidis* è Græco in Anglicanum sermonem versio, cæteris omnibus quas gens nostra unquam vidit antiquorum interpretationibus jure anteferenda; quam Domino suo *Devoniæ* Comiti dicavit, licet Patri defuncto destinatam. Historiam illam chartâ

Cho-

Chorographicâ *Græciæ* propriâ manu descripta ornavit, adjecto etiam indice Geographico, & dissertatione de vitâ & scriptis *Thucydidis*, non tam ex *Marcellino* vitæ *Thucydideæ* scriptore sumptâ, quam proprio judicio conscriptâ.

Tunc etiam prodiit elegans illud Poema *de Mirabilibus Pecci*, quo nomine venit *Derbiensis* agri pars Occidentdalio, regio montosa atque
Vid. *Cambd. Bri- tann.* aspera, sed nonnullis quæ rariora habentur celeberrima; ubi, ut mittam ædificia antiqua & nova, magna artis opera *Pecci* castrum & *Chatsworthum* nobilem *Devoniensium* Comitum sedem; inter naturalia eminent thermæ corpori humano saluberrimæ; metalli fodinæ plumbo & antimonio fœtæ, & subterranei specus quorum, unus (honorem præfabor) Diaboli podex nominatur, de quo, sive veri ignorantia, sive mentiendi libidine, multa fabulosa circumferuntur.

Anno 1634. cum Domino in *Galliam* tranſiit, ubi *Pariſiis* degens, præcipuam naturali Philoſophiæ promovendæ operam impendit. Quum autem ex iis quæ longo rerum uſu, atque acri mentis ſtudio compererat, animo altè defixa inſediſſet ſententia, in Naturâ omnia *Mechanicè* fieri, & ex unâ materiâ variis motuum generibus & menſuris agitatâ univerſa rerum Phænomena exurgere, tam quoad animalium ſenſationes, quam cæterorum corporum affectiones; ideo naturæ motus indagandæ ante omnia incubuit, communicatis aſſiduò cogitatis cum *Marino Merſenno* ex *Minimorum* ordine, Viro eximiè bono, docto, curioſo, & in illuſtrandis ſcientiis Parario & Proxenetâ indefeſſo; qui etſi propriis Scriptis inventiſque non exiguam ſibi laudem comparaverit, tamen in acuendis aliorum ingeniis, & faciliori reddendo commercio Philoſophico, cæteros

ros hujus sæculi omnes superavit.

Posthæc *Hobbius* in *Italiam* profectus, *Pisis* quotidiana consuetudine usus est *Galilei Galilei* Lyncei, *Mediceorum* Syderum & Solarium macularum inventione clari, qui etsi præ aliis ad res Astronomicas impetu quodam ferebatur, in Philosophiâ tamen naturali magnâ cum laude versatus est, & in naturam motûs (cui fidem faciunt scripta Cedro dignissima) supra Antiquos longissimè penetravit. Amicitiam inter ipsos conciliavit idem studiorum cursus, & summa morum ac temperaturæ similitudo; quæ fortasse communis infortunii causa, ut uterque acerrimis *Ecclesiasticorum* censuris vexaretur; quo jure, quâve injuriâ, non est meum pronunciare.

Anno 1637. cum Patrono in patriam reversus, efflagraturi paulo post belli intestiniScintillas animadver-

vertere sibi visus est. Nempe *Scoti* depulsis Episcopis, in Regiam Majestatem involabant, faventibus interim quibusdam quos vocant Ministros, Anglis, turpissimis seditionum flabellis. Quare huic malo quantum in se erat; occurrendum ratus, tum pro suo in Regem officio atque obsequio, tum pro decumano, quo semper in Democraticos odio laboravit, libellum scripsit Juris Regii asserendi gratiâ, qui postea in Librum *de Cive*, & tandem in *Leviathanem* excrevit. Ejus autem summa hæc fuit, sine Pace impossibilem esse incolumitatem, sine Imperio Pacem, sine Armis imperium, sine opibus in unam manum collatis nihil valere Arma, neque metu Armorum quicquam ad pacem profici posse in illis, quos ad pugnandum concitat malum morte magis formidandum; nempe dum consensum non sit de iis rebus, quæ ad salutem æternam necessariæ creduntur

duntur, pacem inter cives non posse esse diuturnam.

Interea Cœlo criminibus nostris infenso, & fatali gentis nostræ infortunio, gliscebant indies infœlicia animorum dissidia. Tertio Novembris anni 1640. indictum est generale ordinum regni concilium, quod apud nos *Parliamentum* vocatur, ubi in ipsis initiis ex ingenti partium æstu, ne dicam furore quodam, Civilis belli miserias imminere præsentiens; aliosque qui jus Regium propugnassent libertate mulctatos videns, patriam sibi intutam ratus, *Parisios* se in quietem studiorum secessum recepit.

Florebat tunc temporis urbs illa ingenti doctissimorum hominum frequentià, quo immortali Eminentissimi Cardinalis *Richelii* munificentià permoti, ad artes ac scientias, & unumquodque politioris literaturæ genus illustrandum strenuè contenderunt Cum illis solitus est

eſt quotidianos ſermones conferre, atque arduis in Philoſophiâ & Matheſi problematis ingenium exercitare, naturam variis experimentis torquere, rerum principia indagare, inventa ratiociniis ſtabilire. Præ cæteris autem arctâ neceſſitudine junctus eſt *Marino Merſenno* O. M. & *Petro Gaſſendo* Mathematum Profeſſore Regio, viro inſigni doctrinâ & ſuaviſſimis moribus exculto, & quod honoris causâ pronunciare licet, Philoſophiæ *Epicureæ* inſtauratore.

Anno 1641. *Merſenno* procurante cum nobiliſſimo *Renato Carteſio* commercium inſtituit Epiſtolicum in quo, de naturà ac legibus motûs, tam directi, quam reflexi, aliiſque ad *Dioptricen* ſpectantibus argumentis, utrinque ſubtiliter diſputatum eſt, quæ omnia tomo tertio Epiſtolarum *Carteſii* plenè exhibentur. Circa idem tempus *Carteſius* (præmiſſo jam antea anno 1637 novæ

Phi-

Philoſophiæ ſpecimine) publicavit ſuas de Primæ Philoſophæ meditationes, in quibus Dei eſſentiam atque exiſtentiam, animæ humanæ naturam, eamque ab omni corporeo prorſus diſtinctam, ipſius Materiæ rationem & modos maximè proprios; omnis denique ſcientiæ fundamenta, ex innatis quibuſdam Ideis demonſtrare contendit. Illos tanti Viri conatus digna cum laude exceperunt omnes; at nihilominus tantam rerum molem tam imbecillibus fulcris inniti non paſſi ſunt ſagaciores Philoſophi; ſcriptiſque contrariis, rationum ejus incertitudinem oſtenderunt, inter quos præcipuè nominandi veniunt *Petrus Gaſſendus, Antonius Arnaldus* celebris è *Sorbona* Theologus, & *Thomas Hobbius.*

Anno 1644. *Marinus Merſennus* cogitata ſua Phyſico-Mathematica in lucem emiſit, ubi inter alia doctorum virorum collectanea nonnullis in-

ingenii *Hobbiani* monumentis opus ſuum inſignire placuit.

Anno 1645. Exarſit celebris illa controverſia inter *Chriſtianum Severini Longomontanum* Cimbrum, ſuperiorum Mathematum in Regiâ Danorum Academiâ *Haunienſi* Profeſſorem publicum, & *Joannem Pellium* Anglum, tunc temporis Matheſeos in illuſtri *Amſtelodamenſium* Gymnaſio Profeſſorem publicum. *Longomontanus* nempe *Uraniburgi* ſub *Tychone* aſtronomicis ſtudiis initiatus *Aſtronomiô Danicâ* Anno 1622.*editâ nonnullam ſibi nominis celebritatem comparaverat, quam in Geometricis etiam affectans, ad infœlicem illum Quadraturæ Circularis Scopulum,cui tot præclara ingenia alliſa ſunt, impegit. Doctiſſimus autem *Pellius Longomontani* paralogiſmos apertè deprehendens,cum in uno theoremate probando totius controverſiæ cardinem verti facilè cerneret; hoc ipſum tum proprio

**Quarto Amſt.* 1622. *& fol. ibid.* 1640.

Marte demonſtravit, tum adhibitis celebriorum totius Europæ Mathematicorum calculis Sententiam ſuam munire conatus eſt. Illi autem ne aut gratiæ cauſâ ſuffragari, aut de rebus parum perſpectis pronunciare viderentur, ſuas ſinguli demonſtrationes illi miſerunt; eorum nomina mihi hiſtoriæ literariæ cauſâ repretenti condonabitur ſpero. Erant autem *Ægidius Perſonerius de Roberval*, Pariſiis in Collegio Regio Franciæ Mathematum Profeſſor; *Thomas Hobbes* Philoſophus Anglus; *Carolus Cavendiſhius* Anglus, eques auratus, illuſtriſſimi Novi Caſtri Marchionis frater unicus; D. *Pallieur* nobilis Pariſinus; *Petrus Carcavius* in ſupremo Galliæ Conſiſtorio ſenator; *Marinus Merſennus* Minimus; *Jo. Adolph. Taſſius* Mathematicus Hamburgenſis; *Jo. Lud. Wolzogen* Liber Baro Auſtriacus R. S. M. *Poloniæ* & *Sueciæ* Aulicus cubicularis; *Renatus des Cartes*; *Bona-*

Vid. Controv. de vera circuli menſura Quarto Amſt. 1647.

Bonaventura Cavalierius, Bononiæ Mathematices Profeſſor publicus; quibus poſtea acceſſerunt *Claudius Mydorgius*, patricius Pariſinus & *Picardiæ* quæſto, & *Jacobus Golius* Mathematum&linguæ Arabicæ in academiâ *Lugduno Batavâ* profeſſor periſſimus. De *Hobbiano* autem ratiocinio, ne pro affectu aliquid immodicâ laude efferre videar, hoc ſolum adjicere libet, illud aut eleganti brevitate, aut evidenti perſpicuitate cæterorum nulli concedere.

Graſſante interim per Angliam civili bello, *Hobbius* pro ſummo in patriam amore, quod bonum & fidelem ſubditum maximè decuit; populares ſuos ſanioribus quam quæ hactenus obtinuerant principiis imbuere, exacerbatos hominum animos ad pacis & concordiæ rationes revocare, & in ſummæ poteſtatis obſequium addictiores præſtare annifus eſt. Quare reliquis poſthabitis ſtudiis, quantum ipſi ſuppetiit

temporis Politicæ ſcientiæ impendens, Librum *de Cive* (cujus pauca duntaxat Exemplaria Pariſiis 1642. evulgaverat) reviſit, & notis utilibus adauxit, in quo ſubditorum contra ſummum imperatorem conjurationes rebellioneſque, & immanes illas de principe regnis vitaque exuendo opiniones penitus damnavit: poteſtati Civili Jura ab *Eccleſiaſticis* caliginoſorum temporum beneficio prærepta reſtituit, & diram ſectariorum hydram, effrœnem nempe conſcientiæ libertatem, heroico auſu perdomuit.

Eodem anno fortunâ belli regiis partibus infenſâ magnus honoratorum Exulum numerus Pariſios confluxerat, interque illos Princeps *Walliæ*, nunc *Rex* optimus *Carolus Secundus*. *Hobbius* itaque magnâ famæ celebritate tum apud ſuos tum exteros florentiſſimus, à Magnatibus quibuſdam Principi commendatus eſt, ut Mathematicam ipſi præ-

prælegeret. Quo munere magno cum judicio perfunctus, eam Matheſeos cognitionem impreſſit, quam hodie in tanto Principe admirantur omnes, adeoque placuit, ut apud ipſum regnis hæreditariis reſtitutum maximâ ſemper floruerit gratiâ, annuo etiam honorario ornatus. Illo tempore *Samuel Sorbierius* M. D. doctiſſimi *Samuelis Petiti* nepos in *Hollandiam* profecturus, exemplar Libri *de Cive* ultima authoris manu limatum impetraverat, quem ideo *Gaſſendus* & *Merſennus* miſſis duobus Epiſtoliis, laudabant, & boni publici cauſâ ut typis optimis committeret, incitabant; quæ hîc loci interſerere non abs re alienum judico.

GASSENDI

EPISTOLA

Per-erudito ac
per-amico Viro

SAMUELI SORBERIO

Petrus Gassendus S.

Uod Epiſtolium à me *Caleto* vela mox factu-rus, dediſti, accepi. Nihil opus fuit excuſare, quod Vale coram non dixeris; nam præclarus noſter *Martellus* ſat declaravit, quàm improviſa diſcedendi occaſio fuerit, & quam requiſieris me tamen, utcunque non adfuerim domi. Quod addis tamen potuiſſe te ante diſceſſum extor-quere

quere ab Eximio illo *Hobbeo*, id exemplum Libri *de Cive*, cui ipse manu propriâ marginales notas apposuit, ut cum istuc, ubi te voveo incolumem, perveneris, edi iteratò procures, id summopere delectavit. Videlicet, tam pauca fuere excusa libri exemplaria, ut illa sui sitim potius fecerint, quàm expleverint; si quidem innumeros video, qui librum ardenter, sed frustra requirant. Et Liber certè est non vulgaris, dignusque qui omnium qui altiora sapiunt, manibus teratur; neque (si illa seposuero, quæ Religionem, in qua sumus ἑτερόδοξοι, adtinent) Scriptorem agnosco, qui argumentum scrutetur, quàm ille, profundiùs. Utinam verò, cætera etiam, quæ ille versavit, perinde extorsisses? quippe ex ipsis in lucem prolatis summè beasses nationem totam Philosophantium solidè; cum ego quidem neminem norim, qui sit inter Philosophandum magis

à præjudicio liber, quique penitius, quicquid rerum edisseruerit, introspiciat. Enimvero tu virum satis nosti, frustraque foret si quid præterea in commendationem ejus adderetur. Vale & amicos optimos saluta, imprimisque *Curcellium*, *Heereboordium*, *Bornium*, & alios. *Parisiis* IV. Calendas Maii cIↃ IↃC XLVI.

EPISTO-

EPISTOLA MERSENNI.

Eruditissimo Viro

Sam. Sorberio *Doctori Medico* S. D.

Marinus Mersennus. M.

EN audio, doctissime Sorberi, tecum illud egregium opus *de Cive* Incomparabilis viri D. *Hobbei* te *Hagam Comitis*, hoc est ingentem thesaurum literarium tulisse, novis auctum cogitationibus, quâ singulis difficultatibus satisfacientes, planum iter exhibeant. Vide igitur ut quis egregius Typographus librum illum aureum gemmis auctum & ornatum, in lucem edat, neque diutius patiaris eum à nobis desiderari.

Sed& Authorem pro viribus urgeas, ne totum corpus Philosophicum, quod mente premit, & calamo explicat, deinceps arcâ (nobis fatali) concludat ne tandem nos ad authoritatem Regiam provocare cogat, quâ ipsius arcam invidam effringamus. Quantâ autem voluptate à nobis afficieris, quando videris nobilem illam Philosophiam, non minus quam *Euclidis* elementa demonstrari? Quam libenter illi tuæ Ἐποχῆ & Scepticis næniis renuntiaturus es, cum Dogmaticam firmissimis innixam fulcris fateri cogeris. Vale. Ubi vero D. *Rivetum*, ubi Hugenium Mirabilem virum videris, millies eos meo nomine salutes velim, meque tui credas memorem & obsequentem. Aureliæ XXV. April. CIƆ IƆC XLVI.

Prodiit autem liber *de Cive* typis Elsevirianis anno 1647, annoque insequente dicti *Sorbierii* operâ Gallicè versus, ex eadem officina pro-

prodiit anno 1649, *Cornificio Ulefeldio* Magno Danicæ militiæ Magistro dicatus, addito etiam prælóquio, in quo & laus Authoris & libri dignitas exponuntur.

Vid. Lettres & discours de Sorbiere, à p. 212. ad 232.

Interea indefessum Philosophi nostri studiorum cursum infœlix casus interrupit, ex improviso febre correptus est acutissimâ, quæ in tantum invaluit, ut remediis frustra adhibitis naturâ morbi violentiæ succumbente, extremum pene spiritum acturus videretur. Tunc autem cum non amplius cuiquam relictus est fucum faciendi locus, eo momento se Religioni patriis legibus stabilitæ addictissimum ostendit, & precibus juxta *Ecclesiæ Anglicanæ* ritus præmissis supremum Viaticum recepit. Nihilominus præter omnium spem fausto Numine convaluit.

Ineunte anno 1650. *Gulielmus Davenantius* eques auratus, Poeta Laureatus, Poematis Heroici *Gondiber-*

tiadis nomine insigniti anno proximo *Londini* prodituri, præfationem *Parisiis* edidit; in qua de Poeseos, Heroicæ præsertim, natura ingeniosissimè disseruit, & totum opus *Hobbiani* judicii censuræ submisit. *Hobbius* autem Amici postulatis responso satisfecit, & quid de nobili illo Poemate sentiret, exposuit, nec non ulterius de Poematis ratione in genere, & specialiùs de Heroico, ratiocinatus est, supra vulgares Literatorum notiones.

Eodem anno publicatum est opus ejus sermone patrio *De Natura* Humana, præfante (uti famâ accepi) summi ingenii ac judicii Viro *Setho Wardo*, tunc Astronomiæ Professore Saviliano, nunc Episcopo *Sarisburiensi*, & elegantissimis Iambicis adornante *Radulpho Bathurst*, tunc Magistro artium Collegii Trinitatis *Oxon.* nunc Decano *Bathoniensi*. Sicut etiam anno vertente, liber *de Corpore Politico Londini* impressus est.

Anno

Anno 1651. Prodiit ſcriptum nomine *Leviathan* (per ſtupendum illud animal deſignatur corpus Politicum) Liber per *Europam* celeberrimus; ſcriptis interim contrariis vexatiſſimus, quem nonnulli quaſi inſolitum Politices miraculum venerantur; alii interim quaſi monſtrum horrendum, informe, omni rationis lumine deſtitutum, fugunt & deteſtantur, Fruatur quiſque ſuo per me ſenſu licet; mihi, nec alienam Philoſophandi libertatem circumſcribere, neque propriam prodere, animus eſt.

Miſſis autem in *Galliam* nonnullis *Leviathani* exemplaribus, Theologi Anglicani qui circa Regem erant, ob quædam eo in opere Paradoxa, *Hobbium* tanquam partibus Regiis minus addictum, tum ut novarum impiarumque in religione opinionum Authorem criminabantur. Valuerunt apud *Regem* Pientiſſimum calumniæ Religionis ſpe-

cie larvatæ, & prævalentibus adversariis ne ad Regem aut domum Regiam accederet mandato cautum est.

Hoc tanto præsidio orbatus *Hobbius*, Romanæ Ecclesiæ, Spiritualis Monarchiæ satellitum metu correptus est, quorum odium implacabile se se merito incurrisse senserat, ob detectas in *Levithane* Ecclesiasticorum technas regni tenebrarum dolos, & *Pontificis Romani* potestatem malis artibus occupatam, quà in civilis Potestatis jura involando, quà simplici ac imperitæ plebeculæ sanctis præstigiis illudendo; quare *Parisiis* se minus tutum judicans, mediâ Hyemis tempestate aufugiens, in patriam se contulit; cujus itineris molestiis fatigatus, jam senex plusquam sexagenarius, diuturnam stomachi ægritudinem contraxit; adhibitis nihilominus debitis medicinæ auxilis, pristinam tandem valetudinem recuperavit.

An-

Annum 1652. *Londini* insumpsit, urbe celebri & copiosâ, liberalissimis studiis eruditissimisque hominibus affluente, quorum assiduâ consuetudine & quotidianis colloquiis fruebatur. Inter quos eminebant *Gulielmus Harveus* M. D. *Caroli* primi Medicus primarius, *circularis sanguinis* motûs Inventor, qui & postea moriens, anno 1657. (ætat: 80.) in amicitiæ testimonium aliquot librarum Anglicarum summam ipsi testamento legavit. *Joannes Seldenus* J. C. Polyhistor, Antiquitatis, historiæ & linguarum Orientalium cognitione celeberrimus: *Jo. Vaughan* J. C. postea in Banco Communium Placitorum supremus *Angliæ* Justitiarius; *Abrahamus Cowleius*, vir omnibus numeris Poeticis, quod veterum nulli contigit, perfectissimus, qui etiam *Hobbium* immortali *Carmine Pindarico* celebravit. Nec omittere fas est *Carolum Scarburgium* M. D. Mathematices cognitione & Medicinæ praxi clarissimum. An-

Anno 1653. in *Devonienſium* comitum familiam, ſecurum ſtudiorum aſylum revocatus, animum penitus applicuit abſolvendæ Philoſophiæ de corpore in qua Phyſices elementa exponuntur. Illam Philoſophiæ partem primam animo deſignaverat; ſed ob civile bellum intervenientes, de *Imperii* & *debita Civium obedientia* quæſtiones, Politices, partis alioquin ultimæ, cæteris dilatis, priùs maturandæ abſolvendæque, in cauſa fuerunt.

Tandem autem ad umbilicum perductus Liber *De Corpore* prodiit Latinè 1655, & proximo anno vernaculè, unà cum *ſex Lectionibus* ad Profeſſores Mathematicæ *Savilianos*.

Illo tempore Clariſſimus *Walliſius* in Academia Oxonienſi Geometriæ Profeſſor *Savilianus*, edito *Elencho Geometriæ Hobbianæ*, Diuturni illius belli Mathematici claſſicum cecinit, quod acerrimo Marte, adhibitis

hibitis quadra & circino intervolantibus nonnunquam acutissimis conviciorum telis, utrinque gestum, vincennium & amplius perduravit, nec tandem nisi *Hobbiana* morte conquievit.

Circa idem tempus *Hobbius* cum *Jo. Bramhallo*, tunc Episcopo *Derriensi*, postea Archiepiscopo *Armacano*, & totius *Hiberniæ* Primate, certamen exercuit literarium, *de Libertate & Necessitate* actionum humanarum; Libelli utrinque conscripti sunt varii de quibus alibi plenius.

Anno 1658. in lucem emissus est liber *de homine*, qui est Philosophiæ ejus pars secunda, quæ circa facultates affectusque humanos, imaginationem, memoriam, intellectum, ratiocinationem, appetitum, voluntatem, bonum, malum, honestum, turpe, aliaque ejus generis occupatur.

Anno illo mirabili 1660. Summo

Anno 1653. in *Devonienſium* comitum familiam, ſecurum ſtudiorum aſylum revocatus, animum penitus applicuit abſolvendæ Philoſophiæ de corpore in qua Phyſices elementa exponuntur. Illam Philoſophiæ partem primam animo deſignaverat; ſed ob civile bellum intervenientes, de *Imperii* & *debita Civium obedientia* quæſtiones, Politices, partis alioquin ultimæ, cæteris dilatis, priùs maturandæ abſolvendæque, in cauſa fuerunt.

Tandem autem ad umbilicum perductus Liber *De Corpore* prodiit Latinè 1655, & proximo anno vernaculè, unà cum *ſex Lectionibus* ad Profeſſores Mathematicæ *Savilianos.*

Illo tempore Clariſſimus *Walliſius* in Academia Oxonienſi Geometriæ profeſſor *Savilianus*, edito *Elencho Geometriæ Hobbianæ*, Diuturni illius belli Mathematici claſſicum cecinit, quod acerrimo Marte, adhibitis

hibitis quadra& circino intervolantibus nonnunquam acutissimis conviciorum telis, utrinque gestum, vincennium & amplius perduravit, nec tandem nisi *Hobbiana* morte conquievit.

Circa idem tempus *Hobbius* cum *Jo. Bramhallo*, tunc Episcopo *Derriensi*, postea Archiepiscopo *Armacano*, & totius *Hiberniæ* Primate, certamen exercuit literarium, *de Libertate & Necessitate* actionum humanarum; Libelli utrinque conscripti sunt varii de quibus alibi plenius.

Anno 1658. in lucem emissus est liber *de homine*, qui est Philosophiæ ejus pars secunda, quæ circa facultates affectusque humanos, imaginationem, memoriam, intellectum, ratiocinationem, appetitum, voluntatem, bonum, malum, honestum, turpe, aliaque ejus generis occupatur.

Anno illo mirabili 1660. Summo

mo Numine Britannicæ Gentis infortunia miserante, depulsis Rebellionum furiis, & profligata sævissima illa Tyrannide, quæ sub *Religionis & Boni Publici* larvâ, in vitas fortunasque omnium impune grassabatur; post complurium annorum exilium, regnis suis restitutus est Serenissimus Princeps, CAROLUS SECUNDUS; Quod sicut Bonis omnibus summam attulit lætitiæ materiam, ita *Hobbium*, qui Regias partes pro virili semper sustinuerat, incredibili gaudio affecit. Ingenti itaque desiderio optimi Principis aspectu fruendi excitatus, relicto rure, ubi tunc temporis degit, *Londinum* advolavit, ubi quam votis tantopere expetiit fœlicitatem, Casus inopinatus ipsi ultro detulit. Rex enim ædes *Sarisburienses*, in quibus tunc cum patrono moratus est *Hobbius*, curru prætervectus, illum fortè conspicatus, ad se accersi jussit, manum oscu-

osculandam præbuit, de valetudine ac rebus suis sciscitari dignatus est; ipso interim favorem Regium, quo par est, cultu obsequio excipiente. Non multo post, *Samuele Copero* Pictore Excellentissimo *Regem* admirandi Penicilli ductu ad vivum exprimente, ejus operâ ad secretiorem cum *Rege* congressum admissus est; Qui colloquio ipsius non minus prudenti, quam faceto plurimùm oblectatus, de pristina apud se gratia securum reddidit, & facillimos semper in posterum aditus pro summa benignitate concessit.

Sub illud tempus, *Caroli* Secundi auspiciis, fundata est *Societas Regia Londinensis* promovendæ Philosophiæ Naturalis causâ; de cujus Instituto honorificè sensit *Hobbius*, ita ut veram Philosophiam relictis *Academiis Londinum* transmigrasse affirmaret; illud tamen improbare visus est, quod de generali motus doctrina excolenda minus solliciti,

Pro-

Proletariis Experimentorum Minutiis se addicerent nimis; sæpenumero dicere solitus, Si ex multifaria Experimentorum farragine congesta Philosophi titulus exurgeret, nihil obstare, quominus Mulierculæ, Olitores, Pharmacopœi &Cinislones Chymici in Philosophorum album referrentur.

Tunc etiam *Hobbius* Mathematicæ ulteriùs promovendæ studium impensè intendit; Geometriam ab ipsis fundamentis restituere aggressus, in quâ Naturam quantitatis, lineæ, anguli, Rationis seu Proportionis, se primùm detexisse, in animum induxit; præterea Admiranda illa Problemata, ad quæ frustra hactenus Geometræ aspiraverant (fastigium totiusGeometriæ altissimum) Circulo æquale exhibere Quadratum; Cubum Cubi duplum constituere; datum Circuli arcum juxta datam rationem dispertiri; Rectam lineam Paraboli-

cæ

cæ æqualem invenire; sese præstitisse & maxima cum evidentia demonstrasse, refragantibus licet universis Mathematicorum calculis, sibi obfirmatè persuasit.

Ab Arithmetica autem Speciosa tanquam blanda ingeniorum seductrice prorsus abhorruit, veritus ne illius operâ, ab antiqua construendi & demonstrandi elegantia, cujus auxiliis *Euclides*, *Apollonius*, *Archimedes*, *Pappus*, aliique è Veteribus summi artificcs Matheseos Pomœria tam fœliciter protulerant, doctorum animi paulatim avocarentur.

Anno 1664. ab Amico quodam, qui πολιτικώτατον ejus ingenium expoliendis Reipublicæ legibus summè accommodatum judicavit, ad legum Nostrarum studium impulsus est; causatus licet jam ætatem grandiorem, & materiæ tam incultæ, tantisque difficultatibus implexæ, vix suffecturam. Usque adeo

adeo tamen perspicacissimæ mentis acies rerum interiora penetravit, ut de *Legibus Anglicanis* commentarium scriberet doctissimis ICtis in pretio habitum, qui adhuc Manuscriptus asservatur.

Jam verò cum in infinita pene materiarum sylva sese hactenus versatum fuisse perpendisset, veritus ne, quæ olim scorsum prodierant opera, vel ut *Sybillæ* folia passim dispersa volitarent, scripta sua in unum compingendi desiderio ferebatur. Quare versis in Latinum quæ sibi commoda videbantur, præsertim famigerato *Leviathane*, quem adjectâ appendice auctiorem fecit, Universa simul Prælo committere animo destinavit. Cum autem ab illis qui tunc Prælo imperabant, apud *Oxonienses*, *Londinenses*, aut *Cantabrigienses*, typorum licentia imperari non poterat, destinato nihilominus proposito obnixe intentus, opera sua *Amstelodami* imprimenda

tra-

tradidit *Joanni Blauvio*, viro optimo, & rei literariæ promovendæ ſtudioſiſſimo; cujus induſtriâ factum, ut anno 1668. Pulcherrimis typis expreſſa in publicum prodierint. Quæ etiam non multo poſt in Bibliothecam Aulæ *Magdalenenſis*, cujus olim Alumnus fuerat, in grati animi teſtimonium ſubmiſit.

Interea *Hobbius* magnâ ingenii gloriâ celebris, ab univerſis ſummo honore afficiebatur, atque illum non ſolum colebant, qui aliquid in Philoſophiâ percipere atque audire ſtudebant, verùm etiam ſiqui fortè ſimulabant. Omnes paſſim aut genere aut literatura Nobiles, qui aliquid de ingeniis poterant judicare, illum cognitione atque amicitia ſua dignum exiſtimabant. Exterorum Doctiſſimus quiſque qui *Angliam* noſtram inviſeret, ad ipſum quaſi Philoſophiæ quoddam Oraculum proficiſcebatur. Quin etiam Legati atque Principes tanquam ad ſin-

ſingulare Gentis Noſtræ Ornamentum confluebant.

Anno 1669. *Coſmus Mediceus*, *Ferdinandi* ſecundi filius, *Etruriæ* Princeps, tanti Philoſophi fama permotus, illum ſæpius convenire dignatus eſt, & inſignem ſcientiam quàm plurimum admiratus, Iconem ejus, & univerſos libros, inter rariſſima Bibliothecæ *Medicea* Κειμήλια reponendos, domum ſecum deportavit.

Tunc etiam in *Academiis* aliquantùm obtinere cæpit Philoſophia *Hobbiana*, & Juventus Academica in publicis Scholarum velitationibus, Opiniones *Hobbianas* haud raro defendere ſolita eſt. Inter alios *Daniel Scargil* Artium Baccalaureus, & Collegii *Corporis Chriſti*, in Academia *Cantrabrigienſi* Socius, vir fervidi, & præcocis ingenii, & vitæ paulo ſolutioris, Theſes quaſdam incautius forſan, & nimia cum acrimonia, propugnavit. Illæ autem, prout

prout typis Academiæ publicis expreſſæ habentur, hujuſmodi erant.

Jus Dominii fundatum in Potentia.

Juſtitia Moralis pendet à Civilibus Inſtitutis.

Scriptura Sacra in Legem ſancitur ſolummodo ex authoritate Magiſtratûs.

Supremi Magiſtratus juſſis, etſi legibus Divinis quæ de moribus latæ ſunt, contrariis, obtemperare oportet.

Quibus aliam (quod ſuſpicari licet) invidiæ augendæ gratiâ attexuerunt boni Cenſores, quam pro Theſi Philoſophica ſumat, qui volet, ſi quis adeo cœcus eſt:

Quod Glorioſum erat Atheus eſſe & cenſeri.

Iſta autem Poſitio ex conſequentiâ dicti cujuſdam trahi dicitur,

quòd gloriaretur, se *Hobbii* discipulum atque *Atheum* esse; vocabulis à Censoribus ita odiosè dispositis, tanquam idem sonarent *Hobbianus* atque *Atheus*.

Theologi autem qui in Academiis semper regnant, quique in Rem suam aut Commoda peccantibus haud facilè ignoscunt, illum pro Senatu Academico, qui etiam ex ipsis præcipuè conflatur, gravissimorum criminum postulant.

Quare summa cum vehementia increpitus, Magistratus Academici authoritate Carceri inclusus est; poestea Gradu privatus, Sodalitate exutus, Academiâ expulsus, Priùs tamen summa cum ignominia & dedecore coactus est pro Concione in Templo Publico, Theses suas tanquam sibi à *Plutone* submissas, ad *Stygem* damnare; Easque erga Summum Numen impias, omnique humanæ Societati perniciosissimas pronunciare.

Sic

Sic acta est isthæc Tragædiola; *Hobbius* autem nominis sui existimationem injustis claumniis læsam facilè sentiens, dogmatis suis tum in sequiorem sensum detortis, tum etiam turpiter & cum opprobrio damnatis, ipsoque tanquam *Atheorum* Antesignano Publicè descripto, per lieras ad amicos de injuriâ graviter conquestus est, sed incassum, cum id temporis vindicias suas publico dare ipsi liberum non esset.

Annó 1670. *Antonius à Wood*, Collegii *Mertonensis*. Socius, vir Doctissimus, Historiam & Antiquitates *Oxoniensis* Academiæ, in quibus per decennium & amplius admiranda cum industria laboraverat, tandem absolvit. Opus illud Anglicè conscriptum duobus Voluminibus complexus est, quorum prius res in Academiâ gestas ab ipso ortu ad nostra usque tempora, recenset; in alteró Collegiorum Fundatores, Mæce-

nates & Illuſtrium virorum Elogia continentur. Placuit autem Summis in Academia Viris ut exterorum in gratiam *Latio* donaretur: Studioſis nonnullis ad hanc operam delectis, qui tamen in cogitatis ſuis vertendis Authori non fecerunt ſatis. Multo autem minùs alia in re ipſi ſatisfactum eſt; cujus hiſtoria licet prolixior paulo veritatis tamen hiſtoricæ curioſis, fortaſſe non injucunda.

Ædis Chriſti *Decanus* nunc *Epiſcopus Oxonienſis* (quem honoris cauſâ nomino) quum & operis vertendi, & typorum ſumptûs maximam partem propriis impenſis ſuſtentaret, eam ſibi licentiam adſeruit, ut quæ ſuo adliberent animo, etſi ab Authoris mente aliena, paſſim interſereret; multo autem, quæ ipſi pro affectu ſuo, & Partium ſtudio diſplicerent, expurgaret. Ob iſthoc factum incredibili dolore affectus eſt Author, & contaminatam Hiſto-

ſtoriæ fidem graviſſimè conqueſtus, nihil interim Remedii impetravit.

Præ aliis autem maculis, quibus à Cenſoria manu deturpata eſt celebris illa doctorum virorum hiſtoria literaria, peſſimè deformatum eſt Elogium *Hobbianum*, detractis quæ ab Authore adſcriptæ ſunt Laudibus, earumque in locum Vituperiis ſubſtitutis. Rem ipſam verò ſimpliciter exponere conſtitui, tum ut *Hobbio* Debitus conſtet Honos, tum Authori, quoad fieri poterit, Jus ſuum in integrum reſtituatur.

Ex Hiſtoria & Antiquitatibus Univerſitatis Oxonienſis.
Edit. Oxon. 1674. lib. 2. p. 376. & 377.

Thomas Hobbius, vulgo *Hobbes*, *Weſtportæ* in *Malmeſburiæ* Oppido Mercatorio *Wiltonienſes* inter, natus quinto

Aprilis anno 1588. Literis Latinis & Græcis initiatus, in hanc (a) aulam admissus est anno 1603. ubi operam impendens studiis Philosophicis, admissus fuit ad lectionem cujuslibet libri Logices 5. Febr. 1607. Post quem gradum quadragesimalibus determinationibus completum, in clientelam simul & familiam D. *Gulielmi Cavendish* Baronis de *Hardwick*, Comitis postea *Devoniensis*, ex commendatione aulæ Principalis vocatus est. Apud hunc virum nobilem, cum ingenio *acri* (b) & industrio, nec tamen injucundo, non levem gratiam iniisset, ab eodem habitus est dignus, ut filio natu maximo in exteras regiones proficiscenti latus tegeret. In *Galliam* ergo, & inde in *Italiam* transiens, non mediocrem istarum regionum sive linguarum, sive homines moresque respicias, cognitionem reportavit. Non immemor interim Græcæ & Latinæ Linguæ, quas juvenis

a) *Aul. Magd.*

(b) *Quod pro* Sobrio *supposuit Decanus.*

venis hauserat, peritiam, horis successivis renovandi, & augendi, Logices & Philosophiæ Peripateticæ haud usque adeo curiosus, quas negligi passim, & præteriri tanquam Scholarum frivola *à Viris Cordatis*(c) præ se ferebat. In Patriam reversus, Poetas & Historicos Latinos diligenter relegit, adhibitis etiam Grammaticorum celebrium commentariis, non ut floridè, sed ut Latinè posset scribere, & vim verborum cogitatis congruentem invenire. Inter Historicos Græcos *Thucydidem* præ cæteris dilexit, & vacuis horis in Sermonem Anglicum paulatim conversum, cum multa laude anno 1628. in publicum edidit, eo fine, ut ineptiæ Democraticorum *Atheniensium* nostris hominibus patifierent. Eodem anno cum Comes *Devoniensis* diem suum obiisset, cui per viginti annos Cliens familiaris adhæserat, in *Galliam* iterum abiit, filii D. *Gervasii Clifton*

(c) *Hac ab Eodem deleta.*

Equitis curam peragens. In qua peregrinatione, *Euclidem* primùm inspexit, methodo ejus, non tam ob Theoremata, quam ob artem ratiocinandi delectatus. Anno 1631. à Comitissa *Devoniæ* revocatus est, ut filio ejus, qui tricedennis erat, Præceptoris munere fungeretur: Quod cum per triennium perfecisset, cum eodem in *Galliam* & *Italiam*, & viæ & vitæ dux peregrinatus est. Dum moraretur *Parisiis*, principia Scientiæ Naturalis investigare cœpit. Cum verò hæc in natura & varietate motuum contineantur, quæsivit imprimis, qualis motus is esse posset, qui efficit sensionem, intellectum, phantasmata, aliasque proprietates Animalium; cogitatis suis, cum *Marino Mersenno*, Ordinis Minimorum, in omni genere Philosophiæ versatissimo, Viroque Optimo (d) quotidie communicatis. Anno Dom. 1638. cum Pupillo suo (nunc Patrono) in An-

(d) *Hoc ad Eodem etiam deletum:*

Angliam reversus, in ejus familia convixit, instituto interim cum *Mersenno* prædicto, de rebus naturalibus, Epistolari commercio. Interea *Scoti*, depulsis Episcopis, sumserunt Arma contra Regem, faventibus etiam *Ministris* illis, qui vocari solent *Presbyteriani*. Itaque convocatum est in *Anglia* Parlamentum illud notissimum, quod inchoabatur 3. Nov. 1640. Ex iis quæ in Parlamento tribus quatuorve diebus primis consulta viderat, Bellum civile ingruere, & tantum non adesse sentiens, retulit se rursus in *Galliam*, scientiarum studio *Parisiis* tutius vacaturus cum *Mersenno*, *Gassendo*, aliisque viris egregiis, propter eruditionem, & vim in ratiocinando celeberrimis. Cum jam *Parisiis* ageret, libellum scripsit *rebus permiscendis natum* (e) *de Cive*; quem postea revisit & auxit; quo quasi tempore, prævalentibus *Parlamentariis*, multi eorum qui *Partes Regias* sequuti erant,

(e) *Hæc ab Eodem interposita.*

& in illis Princeps *Walliæ* (qui nunc regnat) *Parisios* confluxerunt. Statuerat circa idem tempus, hortatu amici cujusdam Nobilis *Occitani* migrare in *Occitaniam*, & præmiserat jam quæ sibi necessaria erant; sed commendatus Principi ut Elementa Mathematica illi prælegeret, substitit *Parisiis*. Quod ab hoc munere temporis habuit vacuum, consumpsit in scribendo librum *Monstrosissimum, qui nunc non solum in Anglia, sed in vicinis gentibus publico damno notissimus est*, (f) nomine *Leviathan*, quem etiam in *Anglia* edendum curavit, ipse manens adhuc *Parisiis*, annum agens 63. Aliquanto post, in Patriam, inibique in ædes discipuli quondam sui, nunc Comitis honoratissimi *Devoniensis* invitatus, ibi absolvit Libros duos, *De Corpore* & *De Homine*, quos publicavit. *Publicati & alii, in re præsertim Mathematica, cui Musis reclamantibus Paralogismorum perpetuus artifex operam infelicissimam addixit.* (g)

(f) *Hæc* ab Eodem *interposita.*

(g) *Hæc* ab Eodem *inserta.*

Vir ſane de quo (inter tot proſperæ & adverſæ famæ, quæ de eo ſparguntur, hominum Sermone) hoc veriſſimè pronunciare fas eſt; animum ipſi obtigiſſe, uti omnis ſcientiæ capaciſſimum & infertum, ita divitiarum, ſæculi & invidiæ negligentiſſimum; erga cognatos & alios pium & beneficum. Inter eos, quibuſcum vixit, hilarem & apertum, & Sermone libero. Apud Exteros in ſumma ſemper veneratione habitum, &c. (h)

(h) *Hæc & alia permulta ex Authoris M. S. expuncta* † Decanus.

Hæc pro Imperio agente *Decano Antonius à Wood* Rem ægre ferens, veniam ſolummodo obtinere potuit, *Hobbium* de eo quod factum erat, certiorem faciendi, ne in libro ſub nomine ſuo prodeunte, *Hobbius* ſe notatum ſentiens in ipſum poſtea durius animadverteret.

Hobbius verò tanquam indignâ affectus injuriâ (quod magnis ſemper animis à natura inſitum fuit, ut optimus quiſque maximè gloriæ ſtudio duceretur) ſeſe debito laudis præconio, unicâ virtutis mercede,

ſpoliatum, & per ſummam Injuſtitiam, Nomini ſuo inſignem ad poſteros inuſtam contumeliam, non diſſimulavit. Ad Regiam etiam Majeſtatem ſuam detulit querimoniam, quæ ipſi liberam contra Adverſariorum calumnias ſui defenſionem, pro ſolita Clementia indulſit. Quare Epiſtolam Apologeticam ad *Antonium à Wood* datam, circa Comitia *Oxonienſia* Anni 1674. publicavit, quæ in hunc modum ſe habuit.

EPISTO-

EPISTOLA

Thomæ Hobbes.

Malmesburienſis

AD ANTONIUM à WOOD.

Authorem Hiſtoriæ & Antiquitatum

Univerſitatis

OXONIENSIS.

Inſerenda ad pag. 376. lib. 2. Ejuſdem Hiſtoriæ.

Rudiciſſime Domine, mihique Amiciſſime, indicavit Mihi Amicus Noſter communis *J. A.* ea quæ in Libro Tuo de *Antiquitatibus Academiæ Oxoniensis*,

 addidit

addidit & delevit *Doctor Joannes Fell Decanus Ædis Christi* in ea parte quæ est de *Vita mea*. Nimirùm, ubi Mihi tu Ingenium attribuis *Sobrium*, Ille, deleto *Sobrio*, substituit *Acri*. Quod quidem ille Animo Malevolo pro Convicio posuit. Convicium tamen non est, & facilè ferri potest.

Rursus, ubi tu *Marinum Mersennum* appellas *Virum Optimum*; Ille, nescio quâ Invidiâ, verba illa delevit. Sed Contumelia ista non ad Me pertinet.

Tertiò, ubi Tu scripseras, *Libellum scripsit de Cive*, interposuit ille inter *Libellum* & *de Cive*, *rebus permiscendis natum*; ut esset, *libellum scripsit, rebus permiscendis natum, de Cive*; quod ita manifestè falsum est, ut eorum qui temporis illius notitiam quantulamcunque habuerint, nemo illum aut ignorantiæ aut malitiæ non sit condemnaturus. Liber enim ille editus est, Anno Domini 1642. quo tempore Bellum Civile per An-

Angliam gereretur, ita ut Res tunc permistæ permisceri ab illo Libro non potuerint.

Quartò, ubi tu de Libro meo *Leviathan* scripsisti primò, quod esset *Vicinis gentibus notissimus*, interposuit Ille, *Publico damno*, ut esset *Vicinis gentibus publico damno notissimus*. Deinde, ubi Tu scripseras, *Scripsit Librum*, inter posuit Ille, *Monstrosissimum*. Magna quidem fuisset hæc injuria, si Ille aut Doctrinarum Judex idoneus, aut insigni aliqua eruditione domi vel foris notus esset.

Quintò, quæ Tu de moribus meis, de fama apud exteros, de beneficiis in Me Regiis, &c. tum verè, tum honorificè scripseras, delevit omnia. Et hæc quidem magna Tibi facta est injuria; quæ tamen alioqui nocitura Mihi non est (fama enim mea, qualiscunque est, jamdudum pennata evolavit irrevocabilis), sed Sibi, Academiæ, etiam Generi Humano. Sibi propter turpitudinem.

tudinem. Est enim etiam in Inimicitiis exercendis aliud alio inhonestius. Itaque Inimicitiæ quidem injurias aliquando extenuant. Nam injuriæ apertæ Authorem suum ostendunt, sed furtivæ quemlibet potius alium, etiam amicum, discrimini objiciunt. Academiæ, propter eam quam Inimicus habet in Academia Authoritatem. Generi denique humano, eo quod cognitum sit, tantum esse hominibus in alienas Historias Potestatis, nulla non Historia suspecta erit.

Postremò, quod præter sententiam Tuam de *Operibus meis Geometricis* (cum qui hominem norint, non à Sua ipsius cognitione, sed fide alienâ locutum esse sciunt; & qui non norint, nomen ejus inter Mathematicos aliosve Eruditos nunquam audiverunt) movebit neminem. Nulla ergo causa est, ut publicè cum Eo litigem. Neque si esset, facerem. Scio apud omnes gentes, ex

ex ipsa Civitatum natura, Civilibus singulis datam esse Actionem Injuriarum (Anglicè *an action of the case*). Dic ergo quis Actor, quis Reus, quis Judex, quæ erit injuriæ compensatio? Si Actor Ego sum, Reus Tu solus eris, qui Libri hujus Author es. Potes quidem Actor esse Tu, Reus ergo erit *Decanus Ædis Christi*, cujus arbitrio (propter sumptus) Editionem, nimiâ bonitate Tuâ permisisti. Fac autem Actorem esse Me, & Illum Reum, etiam Injuriæ damnatum; quis erit Damni æstimator? Nonne Duodecim Viri, Jurati quidem & Legales (adde etiam) Boni? Attamen inter Damna (nisi quæ pecuniâ æstimari solent) verba non numerant. Nam Scholarium jurgia inter res serias raro habent. Itaque scripto publico ulteriùs non contendam. Testimonia quidem Amicorum amo. Convicia Inimicorum parvipendo. Ex *Antiquitatibus Oxoniensibus* nomen

Meum

Meum (si libet) omnino expungant; laudabor tamen à maxima parte Academicorum qui nunc sunt, magisque (ut opinor) ab iis qui erunt. Præterea Homini Seni Offensarum venia utilior est, quam ultio. Tibi vero, si tanti est, existimationem Tuam & Veritatem Historiæ vindicare, non tantùm licet, sed etiam laudabile est. Et siquidem ita Tibi expedire visum fuerit, poteris Epistolam hanc Meam quibuscum volueris communicare. Si quod aliud consilium in hanc rem invenero, antequam hæ literæ Tabulario Tibi perferendæ committantur, inclusum habebis ipsis literis. Vale.

Londini April. 20. 1674.

Tuus

THO. HOBBES. S.

Decanus autem *Hobbii* factum Stomachatus, anteactorum interim immemor *Antonium à Wood* acribus compellat verbis, tanquam Malâ Fide

Fide ſecum agentem, qui Ipſo inſcio clanculam rerum notitiam *Hobbio* ſuggeſſerat, quin & acerbiori ſermone in *Hobbium* invectus eſt; Non decere ſcilicet Senem jam Capularem, atque alterum in *Charontis* cymba pedem habentem, de doctrinæ fama & controverſiis literariis ſolicitum eſſe; Animæ potius Saluti conſuleret, & de iis quæ ad faciliorem in Beatorum Sedes ingreſſum conferrent, cogitaret. Quum porro ad Colophonem Oxonienſis hiſtoriæ vacaret folium, ut publicâ etiam reprehenſione *Hobbium* corriperet, ſequentem adjecit Epiſtolam.

EDITOR LECTORI.

PRodiit nuper Charta Famoſa, quæ *Epiſtola Thomæ Hobbes Malmeſburienſis*, ad *Authorem Hiſtoriæ & Antiquitatum Univerſitatis Oxonienſis* eſſe dicitur, *& inſerenda ad pag.* 376. *in*

in lib.2. Ne autem incauto Lectori fucus exinde fiat, paucis monendum eum duximus conviciorum sarcinam hanc ad librum prædictum minimè pertinere; porro nullam idoneam subesse causam, cur *Irritabile illud & Vanissimum Malmesburiense Animal* adversus Historiæ prædictæ Editorem inveheretur. Res tota sic se habet. Magnificum *Hobbesio* Elogium adornavit, aut, quod vero propius, ab *Hobbesio* ipsi sibi adornatum, huc transmisit quidam Dominus J. A. eum in finem ut operi huic inseri possit: at verò cum ibidem multa occurrerent ab instituto satis aliena, & veritati minimè consona, pro jure suo illa recognovit Editor; ita tamen ut *Viro pessimè de Deo, hominibus, literisque merito*, locum inter literatos relinqueret.

Stomachatur nihilominus *Hobbesius*, *acre* solummodo *ingenium*, non verò *sobrium* ipsi ab Editore attributum. In facti excusationem non

oppo-

opponit Editor illorum, qui aut cum ipso, scriptisve ejus familiariter versantur, sententiam, sed *Hobbesii* ipsius appellat fidem, qui in libello *de principiis & ratiocinatione Geometrarum*, hæc habet. *In magno quidem periculo versari video existimationem meam, qui à Geometris fere omnibus dissentio. Eorum enim, qui de iisdem rebus mecum aliquid ediderunt, aut solus insanio ego, aut solus non insanio; tertium non est, nisi quod dicet fortè aliquis, insaniamus omnes.* Si insanire eum contingeret, non ab Editore injuria facta est; si alii omnes eruditi mente suâ moti insanire illum censeant, non est quod furiosorum sententia illum moveat, nec queratur reperiri hominem unum, qui demens pariter cum fuerit, communi omnium suffragio calculum adjecerit.

Secundo in loco malè habet *Hobbesium*, quod cum *Historiæ Scriptor Mersennum virum optimum appellaverit*, Editor

Editor malignus *verba illa delevit.* Agnoscimus *Hobbesium*, aut saltem J. A. sic eum vocasse; sed quandoquidem nec Historiæ Scriptor, nec Editor novêre, albus an ater homo fuerit Mersennus, certe absque illius injuria, verba illa in impressis defuere.

Tertiò, probat librum *Cive rebus premiscendis* minimè *natum*, quia *Miltoni*, *Aschami*. *Goodwini* seditiosa scripta, rebus permiscendis apta nata non sint, quia post annum prædictum edita.

Quartò, pariter ostendit *Librum suum Leviathan, publico damno non fuisse notum* nec, *monstrosissimum* esse, qua Editor *nec doctrinarum judex idoneus, aut insigni aliquà eruditione domi aut foris notus.* Bellè quidem hæc cohærent. Historiæ Editor *Hobbesio* indoctus videtur; proinde *Leviathan* nec *publico damno* est notus, nec est *monstrosissimus.* Quintò, queritur *Hobbesius ea qua Author de*

mo-

moribus ejus, de fama apud exteros, &c. ſcripſerat, *deleviſſe omnia Editorem.* Aio hæc omnia Dm. J. A. (aut fortè *Hobbe ſium* ipſum pro eximia, quâ pollet, modeſtia) ſcripſiſſe, quæ Authori prorſus imcomperta, pleraque vero omnino falſa fuiſſe noverat Editor; qui etiam illa quæ ad partes *Cromwellianas* fovendas egerit *Hobbeſius*, ut & alia ejus flagitia ſilentio preſſit. Iterum ergo ſubducat rationes ſuas vir bonus, & conſideret, an non pro conviciis gratiæ Editori debeantur.

Ultimo in loco bilem *Hobbeſio* movet, quod Editor *præter ſententiam Authoris, de Operibus Geometricis addidit aut delevit; cum qui hominem norint; non à ſua ipſius cognitione, ſed fide alienâ locutum eſſe ſciunt; & qui non norint, nomen ejus inter Mathematicos alioſve eruditos nunquam audiverunt*, Sed quid incrabitur *Hobbeſius* ſi ejus, παρεργήματα adeo ſint immania, ut velà Tyronibus deprehendi poſſint

possint: agnoscentem superius audivimus, egregias suas demonstrationes tam conspicuæ esse evidentiæ, *ut omnibus qui de iisdem rebus secum aliquid ediderunt*, hoc est Geometris universis, *insanire* videatur. Sed ab homine qui Reverendissimum *Sarisburiensem* Episcopum, Clariss. *Wallisium* Professorem Savilianum, aliosque eruditissimos Viros pro indoctissimis habuerit, contumeliâ conjungi, in elogium cedet: sobriis rerum æstimatoribus admodum bonus videtur qui *Hobbesio* displicuerit; satis eruditus, quem ille mortalium ἀμαθέστατον literarum imperitum affirmaverit.

Hæc proinde non eum in finem dicta sunt, ut *furioso homini* satisfiat, sed ut intelligat Lector nullam *Hobbesio*, nec Historiæ, nec Academiæ, nec generi humano, quicquid ex adverso inclamet *chartæ famosæ* scriptor, injuriam factam, quod dictata viri pestifera notaverit, & obnoxias,

noxias, ut nihil gravius dicam, sibi blandientis *Hobbesii*, aut Domini J. A. laudes Universitatis *Oxoniensis* Annalibus inseri, nisi prius castigatas, non permiserit Editor —— Hactenus Ille.

Hobbius autem tum Conscientiâ propriâ, tum Doctorum Testimoniis satis fretus, cum Decano contentionis funem ducere recusavit, ulteriore responso dedignatus. Suspicandi tamen ansam arripuerunt nonnulli, *Hobbium à Decano* tam duriter habitum, eo minùs in Libro *de Bello Civili Anglicano* suam de doctrina & Regimine Academico sententiam dissimulasse.

[Obiter autem ut moneam, de Censorio in Authores jure, videantur R. P. *Jacobus Gretserus è Soc. Jesu* libro de jure, modo, & more prohibendi, expurgandi & abolendi libros noxios & hæreticos; R P. *Theophili Reynaudi S. J.* Erotemata de bonis ac malis Libris, deque justa

aut injusta eorundem confixione; R. P. *Antonius Possevinus* S. J. in Bibliotheca, & libro de cultura ingeniorum, nec non varii *Pontificiorum* Indices Prohibitorii & Expurgatorii, Hispanicus, Romanus, Tridentinus.]

Eodem anno 1674, etiam seni pene Nonagenario, faventibus Musis, libros aliquot ex *Homeri* Odyssea, specimen integri operis *Homerici* mox proditurì, vernaculo sermone evulgavit; ubi si quis juveniles æstus & furores Poeticos desideret, *Mæonii* tamen *Senis* spiritum à *Malmesburiensi nostro* sermone maximè accommodato expressum, necesse est fateatur.

Mense Julio ejusdem anni *Londinum* reliquit, cum animo nunquam revertendi, quibus hactenus se oblectaverat studiis, quoad vita suppeteret, vacaturus. Quod autem inter rara fœlicitatis exempla numerandum est; summo ingenii vigore & sen-

ſenſibus integris ad obitum uſque in Philoſophia & Matheſi ſe aſſiduò exercitavit, & quod magis mirum, Poeſin exercuit, quà propriis animi conceptibus exprimendis, quà aliorum transferendis.

Anno 1674. cum *Homericum* tentamen non exiguo Literatorum plauſu exceptum conſtaret; *Homeri Iliada & Odyſſeam* conjunctim Anglicano carmine evulgavit, Diſſertatione de Heroici Poematis Virtutibus præmiſſâ.

Anno 1676. Edidit Controverſiam de libertate & neceſſitate Humanarum actionum cum *Benjamino Laney* Epiſcopo Elienſi olim agitatam.

Anno 1678. Prodiit *Decameron Phyſiologicum*, ſive de Naturali Philoſophia libri decem, unâ cum Lineæ Rectæ Ratione ad Arcum Quadrantis Dimidium: Quo tempore etiam opus ejus de *Bello Civili Anglicano*, ipſo minimè conſcio,

in lucem emersit, cujus occasione Epistolam sequentem ad Librarium G. C. transmisit. —— Dialogum de *Bello civili Anglicano* diu est quod publici juris factum voluissem; quem in finem *Regi* obtuli, cui, paucos post dies cum libellum perlegisse mihi visus esset, supplicavi, ut Imprimendi facultatem concederet. *Rex* autem solitâ me excipiens gratiâ, postulatum prorsus abnegavit. Quare Libri Apographum tibi concessi, Authenticum autem dedi Amico Nobili & Docto, anno adhinc defuncto. *Sua Majestas*, ad quam maximè spectat qui libri in publicum prodeant, me longè melius novit, quid facto opus sit. Nollem itaque hac in re in ipsius offensionem incurrere; neque Te huic Negotio immisceas, Rogo. Ne vel minimas in Libro Publicando sustinerem partes, quovis pretio redimerem.

Jun. 19. 1679.

Tuus
TH. HOBBES.

Circa medium Octobris, Anni 1679. Urinæ suppressione correptus est, Medici autem ob grandem ætatem, de Morbo, quovis Remediorum apparatu penitus amovendo, Ipsoque In integrum restituendo, desperabant. Vicesimo Novembris *Devoniæ* Comite cum Universa familia à *Catiisworthio Hardovicum* transmigrante, Hobbius Patronum comitandi animo obstinatus, lecticæ impositus Viæ committitur, ex itinere nihil quicquam molestiæ pati visus, Nihilominus sex septemve diebus præterlapsis, dextri lateris consummatâ Paralysi affectus, & loquelæ usu privatus est. Posthæc pauculos dies supervixit, parum sumens alimenti, dormiens plurimùm, per intervalla loqui conatus sed frustra: Toto Morbi decursu vix Febrile aliquod Symptoma comparuit; Ita ut ob extremam senectutem, extincto Biolychnio & deficiente Vitæ fomite, quàm ægri-

tudinis violentiâ è vivis excedere videretur. Obiit autem Quarto Decembris 1679.

Elatus est ex ædibus Patroni sui Pompâ non magnâ, sed officio funebri satis decoro. Sepultus est in Ecclesia vicina de *Hault Bucknal*, Sacerdote secundum Ecclesiæ Anglicanæ formulas Exequiarum Justa celebrante. Conditus est juxta tumulum Comitissæ *Devoniæ*, *Gulielmi*, qui nunc comes est, Aviæ; sub nigro marmore, cujus inscriptio solummodo Locum ejus Natalem, Tempus etiam Natale & Emortuale præ se fert.

Nunc autem operæ pretium videtur, nonnulla paulo specialiùs describere, quæ ad Corporis Habitum; Animi Mores, & Ingenii Studia attinent, cognitu forsan haud ingrata, etiamsi superiùs aliquantum delibata.

Itaque ut inde incipiam, Statura illi Procerior fuit, Habitus gracilis,

Cutis

Cutis tenerrima, qua de causa ne frigidior aer poros subiret, Crassioribus indutus vestibus, quovis anni tempore incessit. Faciem habuit satis decoram; Frontem amplam, & in rugas proniorem; Oculos vividos, & quasi scintillantes; Visum acutissimum,& ad obitum usque satis firmum. Nasum oblongiorem, Genas rubore temperatos; Capillitium, antequam incanuit, nigrum; Barbam autem subflavam; cujus Mystacem labro superiore naturâ intortam gessit, sub inferiore pilos aluit, sedpaucos; ne, quod multis in more est, barbam Philosophiæ Indicem construeret. Effigies ejus à *Sam. Coopero* celeberrimo Pictore delineata, inter κειμήλια Regia asservatur; quæ & multoties cœlo sculptorio adumbrata publicè habetur. Temperamento præditus est Sanguineo-Melancholico, ad virtutis & Sapientiæ excellentiam maximè proprio; quali naturæ habitui non

Philoſophi modo & Poetæ, ſed & futurorum conſcii Vates, ſi Veterum placitis ſtare fas eſt, plurimùm debuerunt.

Primis annis Invaletudinarius fuit, & in Icteritiam admodum propenſus; progreſſu tamen ætatis, & circa annum Quadrageſimum, valetudine uſus eſt ſatis confirmatâ. Toto autem vitæ decurſu rarò decubuit, aut Pharmacum ſumſit. Circa annum Sexageſimum manuum tremore, Paralyſeos præcurſore affectus eſt.

In Victu non admodum Curioſus, nullum Cibi genus ſugit, quo populus utitur: ætate magis provectâ, ſtatam ſemper Prandii horam obſervavit, poſtea paucis Tabaci hauſtulis contentus, à cæna prorſus abſtinuit.

Ætate adhuc intra Juventutis terminos conſtante (Liceat verum fateri) nec Abſtemius fuit, nec Μισόγυνος.

--- *Hæc*

——— *Hæc omnia mediocriter.*
Homo fuit, humani nihil à ſe alienum putavit.

Cœlibatum nihilominus tenuit,tanquam Philoſophiæ ſtudiis maximè commodum.

Exercitio corporis multo utebatur, Pilâ palmariâ ſæpe luſit;quamdiu præ ſenectute licuit, etiam ultra annum Septuageſimum, Ejus in locum, quum opus erat. fortiores deambulationes ſubſtituit; poſt quas, adhibitis frictionibus, in lecto ſe ad quietem componere ſolitus eſt; ultimâ ætate, cum deambulare ampliùs vix poterat, cubiculo ex arte calidiore facto, frictiones ſolùm, ad motum ſanguini aliàs fortè ſtagnaturo conciliandum uſurpavit.

Quoad Mores; oportet primùm de Religione Teſtimonium dicere. Deum autem agnovit,eumqueRerum omnium Originem, intra anguſtos tamen Humanæ Rationis

Cancellos nullatenus circumſcribendum. Quare fortiter calumniati ſunt, qui ipſum Atheiſmi reum detulerunt;quod inde forſitan profectum quia Scholaſticorum aliorumque iſto de Grege morem rejecerat, qui otioſi in Muſæis ſuis ſedentes, juxta imbecillem ingenioli ſui captum, Naturæ Divinæ incomperta affingunt attributa. Nec minus falſò à nonnullis inſimulatus eſt, tanquam ſolitudinem fugeret, Spectra metuens & Phantaſmata, Vana Stultorum Terriculamenta, quæ Philoſophiæ ſuæ lumine diſſipaverat; Non injuria tamen fortè ſubveritus eſt ne ab Illis ad Plures mitteretur quorum Commodis adverſatus, ipſorum Artificia ac Verſutias Publico apertè conſpiciendas præbuiſſet. Religionem Chriſtianam quatenus in Eccleſia Anglicana, Reſectis Superſtitionis Ineptiis, Regni Legibus ſtabilitur,ex animo amplexus eſt; quam etiam contra Pontificiorum

ciorum ſimul & Sectariorum inſultus ſtrenuè propugnavit. Controverſias quidem Theologicas maximè averſatus eſt. Quicquid autem ad Pietatis Exercitia, aut Bonos Mores conferret, plurimi fecit. *Sanctius* illi, & *Reverentius* viſum, *de Deo Credere quam Scire*. Sacerdotes interim inculpare ſolitus eſt, qui Chriſtianam Religionem Abſolutam ac Simplicem, vel Superſtitione macularent, vel * Inanibus interdum Profanis Speculationibus implicarent.

* Διὰ βεβ λους κενοφωνίας μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις.

Optimè autem Populo conſultum fore cenſuit, ſi Scholaſticorum Dogmatum vice, Æqui Rectique Præcepta, & cujuſque Imperii Leges Civiles Publicè recitarentur, quibus Homines ad ſuum erga Magiſtratum obſequium, mutuaque Vitæ Civilis Officia formarentur. Ipſe etiam conatus eſt maximè, ut poſt Rectos de Summo Numine Conceptus, dictis Vitæ Officiis,

tam Publicis, quam Privatis, ad Virtutis & Prudentiæ dictamen rite fungeretur. Itaque Patriæ commodis impense studuit; & Regi, Patriæ Patri, fidelissimè inservivit, in Amicis Colendis Religiosus fuit, in Cognatos summè Munificus; cui fidem faciat fundus Hæreditarius pretii non contemnendi; multis abhinc annis Fratri dono datus, quod etiam Nepotem ex Fratre bonorum decoctorem Ducentis Libris Anglicanis sublevavit; ut taceam quæ in suos in fortuna non adeo lauta constitutos Testamento Prudentissimè dispensavit. Erga Pauperes etiam admodum Liberalis, erga Universos ad omnem Justitiæ & Humaninitatis rationem accommodatus.

Quantam itaque in Republica Literaria Tyrannidem affectant, qui Talem Tantumque Virum, ut Humani Generis Pestem & Capitalem Religionis, omnisque Civilis Consortii Inimicum Proscribunt, ejus-

ejuſque Philoſophiam tanquam Peſſime Moratam, Impietate, Injuſtitiâ, Nequitiâ, Diſcordiâ denique fœtam è manibus Hominum excutere contendunt? quum interim terantur paſſim *Philoſtrati*, *Porphyrii*, *Jamblici*, *Luciani*, *Juliani*, *Eunapii*, *Rutilii*, *Zoſimi*, aliorumque Chriſtiani nominis Hoſtium ſcripta Doctorum inſuper vindiciis ornata; Neque Alcoranum inſpicere, nefas eſſe, emiſſa pro ſua Alcorani Editione Apologiâ oſtendit *Theodorus Bibliander*, Vir ut Incomparabilis Doctrinæ, Eloquentiæ ac tribus in Linguis præſtantiæ, ſic Pietate Moribus & Vitâ Exemplar omnium, ſi *Geſnero Varroni Tigurino* * fides adhibenda. * *In Bibl.*

Juſtum igitur Examen ſubeant *Hobbiana*, Prudentes, Æquos, Affectibus liberos experiantur Judices: Quod Verum atque Bonum in Humanos uſus transferatur; quod ſecius, quo minus damnetur, non re-

cuſamus. Vis illa Cœleſtis quæ cuncta regit ac moderatur, Univerſa Bonis Maliſque Variegata ſuſtinet: nos interim, ob quædam quæ arrideanr minus, Optima quæque de medio tollere, æquum non eſt. Fruſtra Veritati Ignorantiæ Clypeus præfertur: Diuque nimis in communem Literaturæ perniciem graſſatus eſt Importunus Quorundam Mos, qui Opinionum ſuis adverſarum gratiâ, Doctis Authoribus bellum indixerunt; ſcriptaque ſæpenumero flammis proſequentes, tot præclara Senioris ævi Monumenta latrocinio Quodam Poſteris ſurripuerunt. Sed provectus ultra quàm par eſt, ad Inſtitutum redeo.

Conſuetudo ejus ut prodeſſet, conjuncta Rerum Ponderi Sermonis Gravitas, ut delectaret, facetiæ effecerunt. In Reſponſis Naturâ mire promptus, alioquin ex Judicio ad deliberandum, ſive (ut ipſe

maluit

maluit dicere) Computandum, propensior fuit. Animo apertus ac simplex, alios instruendi cupidus, ad conceptus animi impertiendos facillimus. Omnibus Comis & Mansuetus, nisi forsan Novitii aliqui, ingenii ostentandi gratiâ, Frivolis ipsum Quæstionibus & Cavillis torquerent. In Neminem invectus est, nisi qui læsit priùs. Suarum quidem Opinionum fuit Tenacior paulo.

Ingenium nactus est ad omnia natum atque institutum, quicquid occurreret perspicaci judicio animadvertit: Animus illi indefessè cogitabundus: cuicunque se addixit materiæ, in ea pertinacissimè versatus est. Illorum Ignaviam detestatus est, qui Cæca Credulitate solis Partium suarum principiis adstricti, non lubenter ferunt, alios ultra Carceres quibus ipsi continentur, prodire; & Arcana Rerum Mysteria penetrando, Philosophiæ limites propagare. Le-

Lectio ejus pro tanto ætatis decursu non magna; Authores versabat paucos, sed tamen Optimos. *Homerus, Virgilius, Thucydides, Euclides*, illi in deliciis erant. Ingentem Librorum supellectilem, quâ superbiunt Bibliothecæ, non magnifecit, cum Mortales plerumque pecorum ritu antecedentium insistentes vestigiis, vix extra tritas calles, & semitas ab ipsis quorum Tutelæ & Regimini subsunt, præstitutas, evagari audeant; Cum etiam * qui omnem illam scriptorum varietatem, quâ Artes & Scientiæ exultant, diligentiùs introspiciat, ubique inveniet ejusdem Rei Repetitiones infinitas, Tractandi modis diversas, Inventione præoccupatas; ut omnia primo intuitu numerosa, facto examine pauca reperiantur. Quin & illud sæpe dicere solitus est, quod si tantùm libris incubuisset, quantùm alii è Literatis vulgo faciunt, eadem cum illis ignorantiâ laborasset.

* *Verulam præf. in Nov. Organ.*

Quo-

Quoniam autem Optimorum Amicitia & consuetudo non leve Probitatis argumentum ducitur, vixque Malus esse possit, qui aut Bonos colit aut à Bonis colitur; Amicorum ejusIndicem proponere animus est.

Ante omnes verò, Debito cum honore meritisque gratiis, (Post *Majestatem Regiam* Fautorem ejus Benignissimum) Memorandi veniunt Illustrissimi *Devoniæ* Comites, hæreditario quasi jure Mœcenates *Hobbiani*.

*Quod sane non solum Ingenii ac Literarum, sed etiam Naturæ atque Virtutis, ut Domus, quæ ejus Adolescentiæ prima fuerit, eadem esset familiarissima Senectuti.

* *Cic. Pro Arch. Poet.*

AMICORUM ELENCHUS.

FRanciscus Baconus Verulamius, magnus Angliæ Cancellarius.

[Obiit

[Obiit. 1626. Vita ejus ſæpius edita eſt : Opera ſatis nota ſunt.]

Ed. Herbert Baro de Cherbury. [De eo & ſcriptis, V. *Guil. Dugdale* de Baron. Angliæ.

Hon. *Carolus Cavendiſh*, Eques Auratus, Illuſtriſſ. Marchionis, poſtea Ducis Novi Caſtri, Frater unicus, Mathematicus ſummus. [Obiit circa 1652.]

Ben. Johnſonus, Poeta Laureatus. [Obiit 1637. V. *Ant. à Wood*, Hiſt. & Antiq. Oxon. Vol. 2. pag. 273.]

Robertus Aytonus, Eques Auratus, Nobilis Scoto-Britannus *Annæ & Mariæ* Angliæ Reginis ab Epiſtolis, nec non à Conſiliis & libellis ſupplicibus. [Obiit 1638. V. Delicias Poetarum Scotor. Duodec. Amſt. 1637. à pag. 35. ad 76. Et Epitaphium ejus in Templo Weſtmonaſterienſi.]

Galileus Galilei, Mathematicorum ſui ævi facilè Princeps. [Obiit 1641. V. Elogii d'huomini letterati di *Lorenzo Craſſo*. *Franc.*

Franc. Niceronus, O M. Thaumaturgo Optico celebris. [Obiit 1646.]

Marinus Mersennus, O M. Scriptis clarus. [Obiit. 1648.

Petrus Gassendus, Parisiis Matheseos Professor Regius. [Obiit 1655. V. *Sorbier*. præf. in Op. *Gassendi*.]

Renatus Cartesius, Mathesi admirandus, & Philosophiæ Columen. [Obiit Holmiæ Suecorum 1650. Ætat. 54. Vitam ejus scripsit *Petrus Borellus* M D. V. etiam *Jo*. Tepelii Historiam Philosophiæ Cartesianæ.]

Hieronymus Verdusius, nobilis Aquitanus, cui sex Dialogos de Examine & Emendatione Matheseos hodiernæ inscripsit, nec non Poema de vita propria. [De eo, V. *Sorbier*. Præf. in Op. *Gassendi*.]

Kenelmus Digbius, Eques Aurat. Nobili Genere, Scriptis Illustris Reginæ *Mariæ* Cancellarius. [Obiit 1665. V. *Anthon. à Wood* Hist. & Antiq. Oxon. Vol. 2. pag. 383.]

Jo.

Jo. Seldenus, Honos Britanniæ, quo elogio illum *Grotius* celebrat in Annot. ad lib. 2. de Jure Belli & Pacis, cap. 2. num. 2. V. etiam *Ant. à Wood*. ibid. pag. 349. [Obiit 1654.]

Guil. Harvejus M D. Libris de ſanguinis Circulatione & Animalium generatione clarus. [Obiit 1657.]

Guil. Chillingworth, Eccleſiæ Anglicanæ Hyperaſpiſtes. [Obiit 1643. V. *Ant. à Wood* ibid. pag. 273.]

Abrahamus Cowlejus, Muſarum Deliciæ. [Obiit 1667. Vitam ejus eleganter deſcripſit *Tho. Sprat* S. T. D.]

Edmundus Wallerus, inter Poeſeos Anglicanæ Principes numerandus.

Sidnejus Godolphinus, Amicus ejus intimus, qui pro jure Regio fortiter pugnans occubuit; qui etiam *Hobbio* Ducentas Libras Anglicanas Teſtamento legavit, cujus memoriam recolit in Præfatione ad Leviathanem *Franc. Godolphino* Fratri ejus Ger-

Germano inſcriptum.

Jo. Vaughan Summus Angliæ Juſtitiarius in Banco Communium Placitorum, Vir Doctiſſimus. [Vita ejus habetur præfixa Relationibus Caſuum Forenſium ab ipſo collectis. [Obiit 1674.]

Carolus Scarburgh, Medicus Regius, Eques Auratus.

Richardus White, ſive *de Albiis*, Hemiſphærii Diſſecti Author. [Obiit...

Jaſpar Mayne, Ædis Chriſti Oxon. Canonicus. [Obiit 1672. [V. *Ant. à Wood* Ant. Oxon. lib. 2.]

Guil. Davenant, Eq. Aurat. Poeta Laureatus. [Obiit 1668. [V. *Ant. à Wood* Antiq. Oxon. lib. 2. pag. 168.]

Franc. Osborn Scriptis Vernaculè editis celebris. [Obiit 1658.]

Rad. Bathurſt, S. T. D. Decanus Bathonienſis.

Ed. Hide, Carendoniæ Comes, ſummus Angliæ Cancellarius, qui quamvis ab *Hobbio* diſſenſerit, in

Præ-

Præloquio tamen libri contra ipsum scripti, Veteris inter illos Amicitiæ, nec non Probitatis & Doctrinæ *Hobbianæ* testimonium posuit.

Gualt. Charleton M. D. scriptis & Praxi clarus, [V. *Ant. à Wood* Antiq. Oxon. pag. 377. lib. 2.]

Sam. Butlerus, Author Satyræ Ingeniosissimæ cui nomen *Hudibras*.

Ant. à Wood Historiæ & Antiquitatum *Oxoniensium* Author celeberrimus.

Hen. Blunt Eq. Aurat. Vir summi Ingenii.

Jo. Albericus, vulgo *Aubry*, è Soc. Reg. Armig. Amicus ejus in Primis, ex Vicinia Malmesburiensi oriundus, & sub communi Præceptore institutus, Vir Publico Bono magis quam suo natus; qui princeps mihi scribendi ansam præbuit, & materiam humaniter suppeditavit.

Li-

Librorum quos scripsit

HOBBIUS

Tituli sequuntur.

[Ex *Ant. a Wood* Hist. & Antiq. Oxon. lib. 2. pag. 376.]

ELementa Philosophica de Cive 4. *Paris* 1642, & *Amst.* 12. 1647, & 1669, & 4. ibid. 1668. Lat. & 8. 1651 Angl. & 8. 1649 Gall.

De Mirabilibus Pecci *Lond.* secundâ vice 1666 Lat. 8.

De Natura Hominis, *Lond.* 1650, 12. Angl.

De Corpore Politico, sive Elementa juris, 12. *Lond.* 1650 Angl. & 12, *Amst.* 1653 Gall.

Leviathan, sive de Republica, Fol. Lond. 1651 Angl. & 4. *Amst.* 1668

1668 Lat. & 4. *ibid.* 1678 Belg.

Appendix ad Leviathanem, 4. *ibid.* 1668 Lat.

Elementorum Philoſophiæ Sectio prima de Corpore, 8. *Lond.* 1655 Lat. & 4. *ibid.* 1656 Angl. & 4. *Amſtel.* 1668 Lat.

Prælectiones ſex ad Profeſſores Savilianos, 4. *Lond.* 1656 Angl.

Characteres ſive indicia Geometriæ xc. Doctoris *wallis*, 8. *Lond.* 1657 Angl.

De Homine, ſive Elementorum Philoſophiæ Sectio Secunda, 4. *Lond.* 1658, & 4. *Amſtel.* 1668.

Quæſtiones de Libertate, Neceſſitate & Caſu, contra Doctorem *Branhallum* Epiſcopum, Derrienſem 4. *Lond.* 1656 Angl.

De Principiis & Ratiocinatione Geometrarum, 4. *Lond.* 1666. & *Amſt.* 1668 Lat.

Dialogus Phyſicus, ſive de natura Aeris, 4. *Lond.* 1661. & 4. *Amſt.* 1668 Lat.

De Duplicatione Cubi, Quarto *Lond.* 1661. & 4. *Amst.* 1668. Lat.

Problemata Physica; una cum magnitudine Circuli, Quarto *Lond.* 1662. & Quarto *Amst.* 1668. Lat.

Examinatio & Emendatio Mathematicæ Hodiernæ, 6. Dialogis 4. *Lond.* 1660. & 4. *Amst.* 1668. Lat.

Quadratura Circuli, Cubatio Sphæræ, Duplicatio Cubi; una cum Responsione ad Objectiones Geometriæ Professoris *Saviliani* Oxoniæ editas anno 1669, 4. *Lond.* 1669. Lat. Omnia Magno Principi Etruriæ *Cosmo Mediceo* dicata.

Rosctum Geometricum, sive Propositiones aliquot frustra antehac tentatæ, cum Censura brevi Doctrinæ *Wallesiana* de Motu, 4. *Lond.* 1671. Lat.

Rescripta tria ad Regiam Societatem contra Doctorem *Wallis*, 4. *ibid.* 1671. Angl.

Principia & Problemata aliquot Geometrica ante desperata, nunc

F bre-

breviter explicata & demonstrata, 4. *Lond.* 1674.

Ejusdem

CATALOGI

SUPPLEMENTUM.

THucydides è Græco Anglice versus, fol. *Lond.* 1634, &

De Libertate & Necessitate, 12. *Lond.* 1654. Angl.

Lux Mathematica, 4. *Lond.* 1672. Lat.

Tractatus Opticus, in quo ex propriis hypothesibus Refractiones prosequitur, quem Cogitatis suis Physico-Mathematicis (4. *Paris.* 1644. editis) in Opticæ suæ Complementum inseruit *M. Mersennus*; qui ipsum ibi Virum Nobilem & Subtilissimum Philosophum appellat.

Epi-

Epiſtolæ ad *Carteſium* nonnullæ, quas Tom. 3. Epiſtolarum Carteſii videre eſt.

Objectiones in *Carteſii* de prima Philoſophia Meditationes (vulgo audiunt Objectiones tertiæ) cum iiſdem Carteſii Meditationibus, *Pariſiis* & *Amſtelodami* ſæpius editæ.

Ulyſſis Itinera, ſive Odyſſeæ Homericæ libri 9. 10. 11. 12. verſibus Anglicanis, 8. *Lond.* 1674.

Epiſtola ad *Antò Wood* 1674. Lat. fol. unic.

Homeri Ilias & Odyſſea Anglicano Carmine expreſſæ, una cum præfatione de virtutibus Heroici Poematis, 8. *Lond.* 1675. & 1677.

Litera ad *Gulielmum* Novi Caſtri Ducem, de Controverſia circa Libertatem & Neceſſitatem habitu cum *Benj. Laney* Epiſcopo Elienſi, 12. *Lond.* 1676.

De Mirabilibus Pecci liber Anglicè & Latinè, 8. Lond. 1678.

Decameron Phyſiologicum, ſive

Dialogi decem de Philosophia Naturali; cui adjecta est Ratio Lineæ Rectæ ad arcum Quadrantis dimidium, 8. *Lond.* 1678. Angl.

Considerationes de fama, de fidelitate in Regem, Moribus & Religione *Thom. Hobbes Malmesb.* 4. *Lond.* 1662. & 8. *ibid.* 1680. Angl.

De Bello Civili Anglicano, ab anno 1640. ad 1660, Dialogus 8. 1679. Qui ipso inconsulto prodiit. in MSS. emendatior habetur.

Vita ejus Latino Carmine, 4 *Lond.* 1680.

—— Eadem Angl. fol. *Lond.* 1680.

Narratio Historica de Hæresi ejusque Pœna, fol. 1680. Angl.

Epistola præfixa Principi Anglicanæ Hon. *Ed. Howard*, Edit. 8. 1669. Angl.

Dicitur etiam edidisse Compendium Rhetoricæ *Aristotelicæ*, & Logicæ *Rameæ*, circa annum 1651, nomine suo non apposito.

In Schedis MSS. asservantur.

Dialogus inter Philoſophum & Juris Anglicani ſtudioſum, Angl.

Hiſtoria Eccleſiaſtica Romana, Poema ſuper bis mille verſibus conſtans, ubi de ſuperſtitionis origine; progreſſu XC.

Defenſio Leviathanis adverſus Librum D. *Bramhalli* cui Titulus Captura Leviathanis.

Et Alia nonnulla.

Tractatuum contra HOBBIUM *editorum* SYLLABUS.

Jo. Wallisii S. T. D. in Academia Oxonienſi Geometriæ Profeſſoris *Saviliani* Elenchus Geometriæ *Hobbianæ*, 8. Oxon. 1655. Lat.

—— Ejuſdem, debita Correctio *Tho. Hobbes*, Reſponſi vice ad Lectiones ejus in Matheſeos Profeſſores directas, 8. Oxon. 1655. Angl.

—— Ejusdem *Hobbiani* Puncti dispunctio, ubi respondetur Libro ejus dicto ΣΤΙΓΜΑΙ, 8. Oxon. 1657. Angl.

—— Ejusdem, *Heautontimoroumenos*, sive contra Dialogos ejus Physicos dissertatio, 8. Oxon. 1662. Angl.

—— *Tho. Hobbii* Quadratura Circuli, Cubatio Sphæræ, Duplicatio Cubi, confutata, 4. Oxon. 1669. Lat.

—— *Thomæ Hobbii* Quadratura Circuli, Cubatio Sphæræ, Duplicatio Cubi, (secundo edita) denuo refutata, 4. Oxon. 1669. Lat.

Alexandri Rossæi Abredonensis Animadversiones in *Hobbi* Leviathanem, 8 1653. Angl.

Gulielmi Morâni Animadversiones in Elementorum Philosophiæ Sectionem primam, quæ est de Corpore, editam à *Tho. Hobbes Anglo Malmesburiensi*, 8. Bruxellis 1655. Huic Tractatui etiam insertæ sunt *Andr. Tacquet S. J.* Animadversiones in Libri

bri ejus partem quæ Mathematica eſt.

Sethi Wardi S. T. D. in Academia Oxon. Aſtronomiæ Profeſſoris Saviliani, in *Tho. Hobbii* Philoſophiam Exercitatio Epiſtolica, cum Appendicula Reſponſoria ad Calumnias *Hobbii* in Authorem congeſtas, 8. Oxon. 1656. Lat.

Jo. Bramhalli S. T. D. Epiſcopi Derrienſis, Defenſio veræ Libertatis actionum humanarum ab antecedenti & extrinſeca neceſſitate, reſponſi loco ad librum *Tho. Hobbes Malmeſburienſis* ſuper eodem Argumento, 8. Lond. 1656. Angl. & fol. Dublin. 1677.

—— Ejuſdem, Caſtigationes ultimarum Hobbii Animadverſionum de Libertate & Neceſſitate, cum Appendice cui Titulus Captura Leviathanis, 8. Lond. 1658. & fol. Dublin. 1677. Angl.

[—— Idem etiam ſcripſit Sexaginta Objectiones in Librum *Hobbii*

deCive,in materia partimTheologica, partim Philosophica, quas *Hobbio* transmisit,quæ tamẽ editænon sunt.]

Gul. Pike Christophili Observationes in duo priora capita Leviathanis *Th. Hobbes*, 8. Lond. 1655. Angl. Verus Author est *Gul. Lucy* S. T. D. postea Episcopus Menevensis.

—— Ejusdem, Observationes, Censuræ, Confutationes variorum Errorum in Leviathane 4. Lond. 1662.

—— Ejusdem, Observationum pars altera, 4. Lond. 1673. Angl.

Hon. *Rob. Boyle* Examen Dialogi Physici *Th. Hobbes*, quatenus respicit Librum ejus de Novis Experimentis circu Aerem, cum Appendice de Doctrina *Hobbiana* de Fluiditate & Firmitate, 4. Lond. 1662. Angl.

—— Ejusdem, Dissertatio de Vacuo contra Hobbium, 8. Lond. 1674. Angl. & 12. Oxon. 1676. Lat. inter alia Opuscula.

Rob. Filmer Eq. Aur. Observationes de Origine Dn. contra *Hobbium, Miltonem, Grotium*, &c. 8. *ib.* 1679. Angl.

Georgii Lawson, Parochi de *More* in Comit. Salop. Examen Partis Politicæ Leviathanis *Hobbiani*, 8. Lond. 1657. Angl.

Rob. Sharrock Nov. Colleg. Oxon. Soc. LL. D. De Officiis secundum Naturæ Jus, unde Casus omnes Conscientiæ, quatenus notiones à Natura suppetunt, judicari possint; Ethnicorum simul & Jure, præsertim Civili, Consultorum consensus ostenditur, Principia item & Rationes *Hobbii Malmesburiensis* ad Ethicam & Politicam spectantes, quatenus huic Hypothesi contradicere videantur, in examen veniunt, 8. Oxon. 1660. Lat.

Gisberti Cocquii A. & Phil. Doct. Vindiciæ pro Lege & Imperio, sive Dissertationes quæ, quarum una est de Lege in communi, altera de exemptione Principis à Lege, institutæ potissimum contra Tractatum *Hobbii* de Cive; accessit *Gisb. Voetii* Disquisitio Textualis ad 1. *Sam.* 8.

de Jure Regio Hebræorum, 12. Ultrajecti 1661.

—— Ejusdem, *Hobbes* ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΣ, sive Vindiciæ pro lege, Imperio & Religione, Contra Tractatus *Th. Hobbii*, quibus Tit. de Cive & Leviathan, 12. Ultraj. 1668.

—— Ejusdem, Vindiciæ pro Religione in Regno Dei Naturali, contra *Hobbes* de Cive, cap. 15. Leviathan, cap 31. ibid. 1668. 12.

—— Ejusdem, Hobbesianismi Anatome, quâ innumeris Assertionibus ex Tractatibus de Homine, Cive & Leviathan, juxta seriem locorum Theologiæ Christianæ Philosophi illius à Religione Christiana Apostasia demonstratur & refutatur, 8. Ultraj. 1680.

Tho. Tenison, Cantabrig. S. T. D. Symbolum Fidei *Hobbianæ* examinatum, ficto inter ipsum & Theologiæ studiosum Colloquic, 8. Lond. 1670. & 1671. Angl.

Rich.

Rich. Cumberland, Cantabrig. S. T. D. de legibus Naturæ Disquisitio Philosophica, contra *Hobbium* instituta, 4. Lond. 1672. Lat.

Jo. Templar S. T. D. Cantabrig. Idea Theologiæ Leviathanis, in qua proponuntur 1. Leviathanis Dogmata, 2. Dogmatum defensio ab Authore, 3. Defensionis examen, 8. Cantab. 1673. Lat.

Jo. Eachard Cantabrig. S. T. D. Dialogus inter Timotheum & Philautum (in quo Dogmata *Hobbiana* sugillat) 8. Lond. 1672. Angl.

—— Ejusdem Dialogus secundus inter easdem personas, 8. Lond. 1673. Angl.

Ed. Hide, Clarendoniæ Comitis, Brevis conspectus Errorum Ecclesiæ & Civili Regimini perniciosorum, qui continentur in Leviathane *T. Hobbii*, 8. Lond. 1674. & 4. Oxon. 1676. Angl.

Jo. Shafto Magna Naturæ Lex sui ipsius conservandi Examinata, as-

ſerta & vindicata contra abuſus illi ſuppoſitos à *T. Hobbes Malmeſburienſi*, 8. Lond. 1673 Angl.

Gul. Howel Parochi de *Fittle worth* in Comit. Suſſex Spiritus Prophetiæ, contra *Hobbii* Leviathanem, & Tractatum Anonymum de Humana ratione, 8. Lond. 1679 Angl.

Behemoth Arraniatus, ſive Vindiciæ Juris Privati contra Libellum Fanaticum, cui titulus Behemoth, ſive Hiſtoria Belli Civilis Anglicani, ab Anno 1640 ad 1660, ſub nomine *T. Hobbes Malmeſburienſis*, in lucem edita. Authore *J. Whitehal* de Interiori Templo, J. C. 8. 1680 Lond. Angl.

Eorum qui in Scriptis ſuis Hobbio *contradixerunt* INDICULUS.

Sethus Wardus S. T. D. Præfat. ad Tentamen de Dei Exiſtentia & Animæ immortalitate demonſtranda, 12. Oxon. 1642 & ſæpius Angl.

Idem, in Vindiciis Academiarum con-

contra *Webſteri* Academiarum Examen inſtitutis (Oxon. 1654 Angl.) adverſus *Hobbium* inſurgit, & inter alia Plagii dicam ipſi impingit, acſi ſuam de ſenſatione hypotheſin ex *Werneri* celebris Mathematici noſtratis, ſchedis ſuppilaſſet.

Jo. Franc. Grandis in Diſſertationibus Philoſophicis & Criticis, 4. Pariſ. 1657. pag. 27. Ubi eum illuſtrem hujus Ævi ſcriptorem vocat.

Rob. Sharrock LL. D. Libro de finibus Virtutis Chriſtianæ, 4. Lond. 1673. pag. 111. 117. 118. Angl.

Henr. Morus S. T. D. Cantabr. Libro de Immortalitate Animæ, Fol. Lond. 1662. & 8. ib. Angl. Et inter Op. Philoſoph. Lat. fol. Lond. 1679. Tom. 2. pag. 311. Lib. 1. cap. 9. 10. Opinionem ejus de ſubſtantiis incorporeis impugnat. Item Lib. 2. cap. 1. & 2. pag. 227. Hypotheſin ejus de ſenſatione, quam ponit in Reactione unius partis Materiæ contra alteram, aut ſaltem in ejus

motus continuatione. Et Lib. 2. cap. 3. pag. 337. 338. 339. Dogma ejus de Actionum humanarum necessitate. Item in Enchiridio Metaphysico, 4. Cant. 1671. & Tom. 1. Op. Philos. fol. Lond. 1679. Cap. 11. Sect. 9. 10. 11. Sententiam ejus de Gravitate. Et Cap. 25 Sect. 2. de sensatione. (Passim tamen Ingenium ipsi non vulgare adscribit.)

Samuel Rachelius ICtus, & in Holsatorum Academia, quæ Kiloni est, antecessor, Libro de Jure Naturæ & Gentium, 4. Kiloni 1676. à pag. 102. ad pag. 117 in *Hobbium* acriter animadvertit. Item à pag. 306 ad 311 ad versus ipsum disputat.

Jacobus Harrington in Oceana, fol. Lond. 1656. Angl. in Politicam *Hobbianam* sæpius insurgit.

Rad. Cudworth S. T. D. Cantabr. in Systemate Universi Intellectuali, fol. Lond. 1679. Philosophiam *Hobbianam* refutare conatur, licet *Hobbii* (quod sciam) expressè non meminerit.

Jo.

Jo. Lymericensis Episcopus in Vita *Bramhalli*, Operis ejus præfixa *Hobbium* vehimentius perstringit.

Jo. Adamus Osiander Theologus Tubingensis, Tractatu de TypoLegis Naturæ, in *Hobbium* acerbius invehitur.

Regner à Mansvet Philos. Profess. in Academia Ultraj. Tractatu adversus Anonymum Theologo-Politicum (B. Spinosam) 4. Ultraj. 1674 Per adversarii latus *Hobbium* petit.

R. Baxterus Theologus, in scriptis *Hobbio* contradicit.

Sam. Parkerus S. T. D. Archidiaconus Cartuariensis, &c. Libro cui titulus, Disputationes de Deo & Providentia divina, 4. Lond. 1678. Acrem admodum in *Hobbium* Censuram exercet.

——In Præfat. p. 12 & 13. Eum, tanquam cum *Vanino* & *Epicuro* impietatis socium insimulat.

——Libri pag. 86. sect. 27. Adstruere contendit, quod eadem est

Hobbii,

Hobbii, quæ *Epicuri* impietas, qui cum ſua Axiomata in Religionis ruinam invenerat, inanibus Diſtinctiunculis eorum impietatem excuſare putat, & primum eo quod nihil ſe movere poſſit, nullum eſſe Numen.

—— Sect. 28. *Hobbium* nihil demonſtrare, ſed quicquid demonſtrare jactat, inepte & impudenter arripuiſſe, cumque nullam eſſe Religionem velit, niſi quæ juſſerit Civitas, omnem ſuſtulit.

—— Sect. 29. *Hobbius* Deum eſſe apertè negat, cum eum nec Corporeum nec Incorporeum eſſe demonſtrat.

—— Sect. 30. Philoſophia Civili omnes Leges divinas apertè tollit, quod cum fecerit, quam male ſententiam ſuam de Naturæ Statu probet, quamque obtuſè illius impietatem excuſet.

—— Sect. 31. Ab iiſdem Principiis contraria demonſtrat; nihil novi in Philoſophia Civili attulit, niſi

quod

quod Impium ſit & Abſurdum.

Sic Pontificio quaſi Fulmine percuſſus occumbit *Hobbius*: fati tamen ſolatium invenit, ab eadem manu hæc paſſus, cui *Ariſtoteles* aliique Veteris Philoſophiæ Principes indignis modis vapulant, nec ſcuticam effugit *Carteſius*, qui (ipſi pag. 347) è Ludo & Pueritiæ diſciplina noviter ad Philoſophiam profectus videtur.

Idem Author Præfat. ad Politeiam Eccleſiaſticam, 8. Lond. 1670. Angl. in *Hobbium* ejusque ſequaces invehitur, tanquam omnis impietatis & flagitiorum Reos: licet interim nonnullis ipſe ſuper principiis *Hobbianis* Politicæ ſuæ fundamenta poſuiſſe videatur.

Joſ. Glanvil Parochus Bathonienſis in Scepſi Scientifica, 4. Lond. 1665. Angl. & Philoſophia Pia 8. 1671. Lond. in Philoſophiam *Hobbianam* animadvertit.

Rob. quidam *Parſonus*, Capellanus (ut vocant) *&c.* in Concione

Fu-

Funebri ad Exequias *Joannis Comitis Roffensis*, quam emisit Theatrum Oxoniense, Anno 1680. hæc refert: *Comitem* in extremis dixisse, Stultam illam & absurdam Philosophiam quam tantopere admiratur Mundus, Authoribus *Hobbio* aliisque, se aliosque optimæ indolis de Gente Nostra pessumdedisse. —— *An mali Mores Genuina sint Philosophiæ* Hobbianæ *Corollaria*, statuat æquus rerum Judex.

Jo. Wallisius nonnulla contra *Hobbium* scripta Actis Philosophicis *H. Oldenburgii* inseruit.

Robervallius Math. Prof. Parisiis, & *Fr. Schotenius* Math. Prof. Leydæ, scriptis Epistolis Mathematicam *Hobbianam* improbasse dicuntur.

Qui Hobbii *meminerunt, seu in bonam seu in sequiorem partem.*

Sam. Sorbierius M. D. Præfat. in Opera *Gassendi* fol. Lugd. 1657 ——

Tho.

Tho. Hobbius vir emunctæ naris.

——Idem ibid.——*Thomas Hobbius Gassendo* charissimus, eujus Libellum de Corpore, manibus Pratæi nostri, paucis ante obitum mensibus accipiens, osculatus est; subjungens, Mole quidem parvus est iste Liber, verùm totus, ut opinor, Medullâ scatet.

—— Idem, Lettres & Discours sur diverses matieres curieuses, 4. Paris 1660.

De *Hobbio* à pag. 212 ad 232. & pag. 340. & à pag. 396 ad 399. & pag. 556. & pag. 631. Epistola ad *Hobbium.*

Idem. Voiage d'Angleterre, Colon. 12. 1666. (antea *Paris.* 1664) p. 3. *Londinum* adveniens, *Hobbium* veterem amicum honoris gratiâ primum invisit. Pag. 79. 80. 81. 82. de *Hobbio*, ubi Regem in conclavi suo Iconem *Hobbianam* ipsi ostendisse narrat, Regem etiam facetiis *Hobbianis* delectari solitum. Quædam

ta-

tamen ibi minus quàm pro reverentia veteris amicitiæ debita effutire videtur; (reprehensus à *T. Sprat*, in observat. in illud iter, 8. Lond. 1665 Angl.) Miseretur etiam ejus hæresi laborantis, & veræ Hierarchiæ ignari, nihilominus dogmata sua ad Sectarios restringendos, & pacem publicam procurandam utilissima profitetur.

Idem, pag. 90. *Leodii* degens, Controversiam suscitavit inter *Hobbium* & *Renatum Franciscum Slusium*, eti *Lamberti* apud *Leodienses* Canonicum, Mathematicum celebrem, De Cubi duplicatura, quam ex suis principiis demonstratam *Hobbius* præ se tulit: *Slusius* autem primo intuitu Paralogismum deprehendisse visus est. Scripta illa ἀμοιβαῖα se aliquando in lucem editurum pollicetur, una cum *Fermatii* & *Carcavii* de eodem Argumento cogitatis.

Id. pag. 186. 187. 188. Nova *Hobbii* Principia Geometriæ exponit.

Sam.

Sam. Puffendorf in Elementis Jurisprudantiæ Universalis. 8. HagæComitis 1660 Præfat. sic habet: Nec parum debere nos profitemur *Thomæ Hobbio*, cujus hypothesis in Libro de Cive, etsi quid profani sapiat; tamen cætera satis arguta & sana.

Idem Lib. de Jure Naturæ & Gentium, 4. Londini Scanorum 1672. Sententiam *Hobbianam* in multis sectatur.

Renatus Rapinus Soc. Jesu Philosophus & Criticus summus, Libro Gallico, cui Titulus, Reflections sur la Philosophie Ancienne & Moderne, 12. Paris 1676. *Hobbii* sæpe meminit; cujus verba judicii & acuminis sale condita proprio sermone exponere non pigebit.

—— Pag. 45. De tous les Philosophes modernes, ceux qui ont fait plus de bruit, sont *Galilée, Italien, Bacon Hobbes*, *Boyle*, Anglois; *Des Cartes*, François; *van Helmont*, Flamand.

Pag.

—— Pag. 55. *Hobbes* eſt obſcur ſans agrément, ſingulier en ſes idées ; ſavant, mais peu ſolide, inconſtant dans ſa doctrine, car il eſt tantoſt Epicurien, tantoſt Peripateticien.

—— Pag. 56. Enfin, *Galilée* eſt le plus agreable des Modernes, *Bacon* le plus ſubtil, *Gaſſendi* le plus ſavant, *Hobbes* le plus reveur *Boyle* le plus curieux, *Des Cartes* le plus ingenieux, *Van Helmont* le plus naturaliſte ; mais trop attaché à *Paracelſe*.

—— Pag. 194. *Thomas Hobbes* a fait paroiſtre une grande profondeur d'Eſprit, comme il eſt un des plus hardis Epicuriens des derniers Siecles, & qu'il ſuit en tout les Principes d'*Epicure*, ſans rien menager : il a mal raiſonné en tout ce qui regarde l'entendement, & ſes operations principales, dont il attribue le principe aux Phantômes & à l'imagination.

—— Pag. 228. *Henricus Morus* dans ſa Metaphyſique declame contre la Phyſique de *Des Cartes*, qu'il veut fai-

faire paffer pour Libertine, auffi bien que celle de *Hobbes*.

Jo. Wallisius Præfat. in Mathefin Univerfalem, & Præfat. in Tractatum Elencticum adverfus *Meibomii* Dialogum de Proportionibus (4. Oxon. 1657) de *Hobbio* caftigando loquitur.

Idem in Tractatibus de *Cicloide* & *Cissoide* (4. Oxon. 1659) Demonftrationis *Hobbianæ* circa æqualitatem Lineæ Parabolicæ & Spiralis meminit, pag. 81. quam ut infufficientem improbaverat; quamvis propofitio ipfa vera effet. Idem, pag. 105. ibid. de illius Inventionis laude inter *Hobbium* & *Robervallium* Controverfa itidem meminit.

Math. Wren Celfitudini fuæ Regiæ, *Eboracensi* Duci aliquando à Secretis, in Monarchia afferta adverfus *Harringtoni* Oceanam, 8. Oxon. 1660. Angl. pag. 16. *Hobbii* meminit.

In Hobbii *Defensionem.*

Unicum solummodo reperio scriptum, idque Anonymum, hunc præseferens Titulum: Dissertatio de Principiis Justi & Decori, continens Apologiam pro Tractatu Clarissimi *Hobbii* De Cive, 12. Amstel. 1651.

Tanto itaque Adversariorum ex opposito solus sistitur *Hobbius Parque Novum Fortuna videt concurrere Bellum Atque Virum.*

Quod sane alicui novum & insolitum meritò videri possit, præsertim cum inter Literatos vix quicquam tam Absurdi fuerit, quin suos invenerit Assertores; hoc tamen si Conjecturæ locus sit, exinde forsan provenire potuit; quia ut Philosophia *Hobbiana* tanquam paulum quid Paradoxa multos nacta sit Oppugnatores: ita nativâ Veritate defensâ, paucis opus habuerit Vindiciis; an vix

vix repertus eſt quiſquam ſatis adeo confiſus viribus, qui ſeipſum ſuppetiis Tanto Homini ferendis habilem ſenſerit, aut Diſcipuli de Doctrinæ ejus certitudine perſuaſi, Magnum Θαυμασιωτάτου Senis Ingenium Religioſo cum Silentio venerantes, ipſo in vivis agente nullum alium Philoſophiæ *Hobbianæ* Vindicem eſſe oportere, judicarunt.

Exorientur olim qui præclaram illam Philoſophiam Juſtis Commentariis illuſtrare contendent, quæ in Scholis & Academiis recepta (quod haud vanis Auguriis ſibi promiſit Author) debitis honoribus potietur. Deprecamur interim *Ariſtotelis* infortunium, tanto Interpretum Exercitu oppreſſi, ut Philoſophiam ſuam frivolis Commentis obſcuratam vix agnoſceret.

Mihi autem dabitur, ſpero, Venia; qui quod ſuſcepi Argumentum Ingenii ſimul & Eloquii tenuitate deterere haud injuriâ videar

quam mihi solummodo destinatum sit Publico inservire, ne vel tantilla *Hobbianæ* Memoriæ Monumenta Immenso temporis Oceano absorpta Posteris subducerentur.

De Testamento autem *Hobbiano* monendum censui, ut de tanti Philosophi Opibus constaret, ipsum circa ccc libras Anglicanas cognatis & amicis legasse: quibus C librarum mantissa accessit ex munificentia *Gulielmi*, Illustrissimi *Devoniæ* Comitis.

Epitaphium porro *Hobbianum* ad Me serius transmissum apponere volui.

Condita hic sunt Ossa
Thomæ Hobbes Malmesburiensis,
Qui per multos annos servivit
Duobus *Devoniæ* Comitibus
Patri & Filio;
Vir Probus & Famâ Eruditionis
Domi Forisque bene cognitus.
Obiit Anno Domini 1679. Mensis
Decembris die 4. Ætatis suæ 91.

THO-

THOMÆ HOBBES MALMESBURIENSIS VITA

Carmine expressa.

Authore Seipso.

Fœlix qui potuit rerum cognoscere causas,
Atque metus omnes & inexorabile Fatum
Subjecit pedibus, strepitumque Acherontis avari.

Virg. Georg.

ANNO MDCLXXXI.

LE-

LECTORI. S.

SEquens Poemation ab Authore tantum animi relaxandi gratiâ confectum, nullo in publicum emittendi consilio, post excessum ejus in Librarii manus incidit; qui Lucro suo addictior (affectus iste inter hoc genus hominum grassatur vulgo) prout erat imperfectum, & mendis insuper deformatum, Prælo subjecit. Quamvis autem ad *Hobbiani* Ingenii laudem vix assurgat, quia tamen in Publicum erupit jam irrevocabile, & multis etiam quicquid Micam habet *Salis Hobbiani* pergratum sit; id circo gravioribus quibus antea plurimum scatebat sphalmatis repurgatum iteratò damus.

Vale.

Thoma

Thomæ Hobbes Malmesburiensis

VITA

Scripta Anno 1672.

NAtus erat *noster Servator Homo Deus* annos
Mille & quingentos, octo quoque undecies.
Stabat & Hispanis in Portubus inclyta Classis
Hostilis, nostro mox peritura Mari:
Primo Vere; dies & quintus inibat Aprilis;
Illo *Vermiculus* tempore nascor Ego,
In (a) *Malmesburia*: Baptisma à Patre *Ministro*
Accepi, & nomen Mî dedit ille suum.
Oppidulum parvum est, habuit sed multa relatu
Digna, atque imprimis (b) Cænobium celebre
Et Castrum (melius nisi sint duo Castra vocanda)
Colle sita, & bino flumine cincta fere.
Concilium Regni binis Burgensibus auget;
Nunc quoque priscus honor permanet ille loci.
Ille & (c) *Athelstani* conduntur Nobilis ossa,

 At-

(a) V. *Camd.* Brit.
(b) V. *G. Dugdale* Monast. Angl. Vol. 1. p. 149.
(c) V. de eo *Guil. Malmesbur. Matth. Westmonast.*

Atque super Tumulum Saxeus ipse jacet.
Huc & ab (d) *Aldhelmo* deducta est Musa Latina;
Hîc habuit primam Lingua Latina Scholam.
Præmia Virtutis populo dedit ille, propinquos
Sanguine *Danorum* quos madefecit agros;
Non est ut Patriæ pudeat; sed Tempus iniquum
Conqueror, & mecum tot quoque nata mala.
Fama ferebat enim diffusa per Oppida nostra,
Extremum Genti classe venire diem.
Atque metum tantum concepit tunc mea Mater,
Ut pareret Geminos, Meque Metumque simul:
Hinc est, ut credo, Patrios quod abominor hostes,
Pacem amo; cum Musis, & faciles Socios.
Disco loqui quatuor, totidem legere, & numerare,
Non bene præterea fingere Literulas.
Sex annis ad verba steti *Græcæ* atque *Latinæ*,
Et decimo quarto mittor ad *Oxonium*.
Huc *Magdalenæ* veniens admittor in Aulam,
Inque ima Logicæ, Classe locatus eram.
Et Prælectori cum primis sedulus adsum;

Is

(d) V. de ipso *Bed.* Hist. Eccles. *Guil. Malmesbur.* *Math. Westm.* *Baron.* Annal. *Bal.* & *Pits.* de Script. Angl. *Fr. Godwin* de *Præsul.* Angl. ut alios mittam. Obiit anno 709, nonnulla ejus opuscula habentur in *Biblioth. Patr.* & apud *Henr. Canisium* in Antiq. Lect. Tom. V.

Is licet Imberbis cum Gravitate legit,
Barbara, Celarent. Darii, Ferio, Baralypton,
Hos (dicebat) habet Prima Figura Modos:
Cæsare, Cameſtres, Feſtino, Baroco, Darapti,
Hæc etiam totidem ſtat variata Modis.
Felapton, Diſamis, Datiſi, Bocardo, Feriſon,
Sunt rurſus totidem legitimiqueModi.
Quos tardè diſco, diſco tamen, abjicioque;
Admittorque meo quæque probare modo
Admoveor Phyſicæ, conflataque cuncta Magiſter
Materiâ & Formâ, ut partibus, eſſe docet;
Et Species rerum volitando per aera formas
Donare hinc oculis, auribus inde ſonos.
Multos Effectus tribuit *Syn* & *Antiphatiæ*,
Et ſupra captum talia multa meum.
Ergo ad amœna magis me verto, libroſque revolvo,
Queis prius inſtructus, non bene doctus eram.
Paſcebamque animum Chartis imitantibus Orbem,
Telluris faciem, & Sydera picta videns:
Gaudebam Soli comes ire, & cernere cunctis
Terricolis juſtos quâ facit arte dies.
Quoque *Dracus* filo *Neptunum, Candiſius*que
Cinxerunt medium, quæque adiere loca:
Atque hominum exiguos, ſi poſſem, cernere nidos,
Et picta ignotis Monſtra videre locis.
Tempore ſed juſto cum Baccalaureus Artis
Eſſem (namque hic eſt primus in Arte gradus)

Oxonium linquo, ſervitum me fero in amplam
Gentis *Candiſiæ* conſpicuamque domum;
Rectoriſque Aulæ commendat Epiſtola noſtræ:
Accipior, placitâ conditione ſteti:
Atque adoleſcenti mox appliquor ipſe adoleſcens,
Tunc Patris imperio ſubditus ille fuit.
Huic ego ſervivi bis denos gnaviter annos;
Non Dominus tantùm, verum & Amicus erat:
Pars erat illa meæ multò dulciſſima vitæ,
Et nunc ſæpe mihi ſomnia grata facit.
Ille per hoc tempus mihi præbuit otia, libros
Omnimodos ſtudiis præbuit ille meis.
Vertor Ego ad noſtras, ad *Græcas* atque *Latinas*
Hiſtorias; etiam Carmina ſæpe lego.
Flaccus, *Virgilius*, fuit & mihi notus *Homerus*,
Euripides, *Sophocles*, *Plautus*, *Ariſtophanes*,
Pluresque; & multi Scriptores Hiſtoriarum;
Sed mihi præ reliquis *Thucydides* placuit.
Is *Democratia* oſtendit Mihi quam ſit inepta,
Et quantum *Cœtu* plus ſapit *unus Homo*.
Hunc ego Scriptorem verti, qui diceret *Anglis*,
Conſultaturi *Rhetoras* ut fugerent.
Urbes externas eadem per tempora vidi,
Germanas, *Francas*, *Auſonias*que adii.
Mox Dominum morbo devictum vita reliquit,

Extre-

Extremo (ut credas) ſed reditura dic.
Ante tamen fecit, mihi ne ſervire neceſſe
Eſſet, qui modicè vivere ſuetus eram.
Deinde domo placitâ nimium neglectus abivi,
*Pariſiis*que moror Menſibus octodecim.
Inde mei Domini revocor Præceptor ut eſſem
Nato, *Devoniæ* tunc Comes Ille fuit.
Hunc *Romanarum* ſenſus cognoſcere vocum,
Jungere quoque decet verba *Latina* modo.
Fallere quaque ſolent indoctos *Rhetores* arte;
Quid facit Orator, quidque Poeta facit,
Et demonſtrandi docui Præcepta, Globique
Mundani faciem, multipliceſque gyros.
Litibus & finem faciunt quas *plus*, *minus*, & *par*;
Quâ poſſet juſtâ ponere lege dedi.
Hæc illum docui per ſeptem ſedulus annos;
Ille celer didicit, rettinuitque memor.
Nec tamen hoc tempus libris conſumpſimus omne,
Nî Mundum libri dixeris eſſe loco.
Italiæ multas, *Gallorum* & vidimus Urbes,
Seceſſus dulces vidimus *Allobrogum*.
Aſt ego perpetuò Naturam cogito rerum,
Seu rate, ſeu curru, ſive ferebar equo.
Et mihi viſa quidem eſt toto res unica Mundo
Vera, licet multis falſificata modis:
Unica vera quidem, ſed quæ ſit baſis earum
Rerum quas falſo dicimus eſſe aliquid;
Qualia ſomnus habet fugitiva, & qualia vitris

Arbitrio possum multiplicare meo:
Phantasiæ, nostri soboles cerebri, nihil extra;
Partibus internis nil nisi motus inest.
Hinc est quod *Physicam* quisquis vult discere, Motus
Quid possit, debet perdidicisse prius.
Ergo Materiæ Motusque arcana recludo;
Sic tempus vacuum fallo per *Italiam*.
Scribo nihil, facio adversaria nulla, magistra
Quæ docuit præsens, non mihi semper erat.
Linquimus *Italiam*, rursusque redimus ad alta
Mœnia *Lutetiæ*, tectaque magnifica.
Hic ego *Mersennum* novi, communico & illi
De rerum Motu quæ meditatus eram.
Is probat, & multis commendat; tempore ab illo
Inter Philosophos & numerabar ego.
In Patriam rursus post Menses octo reversus,
De connectendis cogito notitiis.
Motibus à variis feror ad rerum variarum
Dissimiles species, Materiæque dolos;
Motusque internos hominum, cordisque latebras:
Denique ad Imperii Justitiæque bona.
His ego me mersi studiis. Nam Philosophandi
Corpus, Homo, Civis continet omne genus.
Tres super his rebus statuo conscribere Libros;
Materiemque mihi congero quoque die.

Nascitur

Naſcitur interea ſcelus execrabile Belli,
Et veniunt Studiis tempora iniqua meis.
Sexcenteſimus & jam quadrageſimus annus
Poſt Milleſimum erat Virginis à puero,
Cum Patriam invaſit Morbus mirabilis, unde
Innumeri è Doctis poſt periere Viri.
Quo quicunque fuit tectus, divina putabat
Atque humana uni cognita jura ſibi.
Jamque in procinctu Bellum ſtetit. Horreo ſpectans;
Meque ad dilectam confero *Lutetiam*.
Poſtque duos annos edo *De Cive* Libellum,
Qui placuit Doctis, & novus omnis erat;
Verſus & in varias Linguas cum laude legebar,
Gentibus & latè nomine notus eram.
Laudabat mediis in Erynnibus *Anglia*, & illi
Quorum Conſiliis cognitus hoſtis eram.
Sed quod Conſiliis præſentibus utile non eſt,
Quantumvis juſtum, quis putat eſſe bonum?
Inde annis quatuor Libri *De Corpore* formam
Quâ ſit ſcribendus, nocte dieque puto.
Comparo corporeas moles; & cogito rerum
Viſarum formas quid variare poteſt.
Quæro quibus poſſim rationis Protea vinclis
Stringere, falſurum quâ tegit arte dolos.
Adfuit è *Minimis*, *Merſennus*, fidus amicus;
Vir Doctus, ſapiens, Eximièque Bonus.
Cujus Cella Scholis erat omnibus anteferenda
(Profeſſorum omnes Ambitione tument)
Illi portabat, ſi dignum fortè Poriſma

Reppererat quisquam, principiumve novum.
ersp icuo & proprio sermone, carente Figuris
Rhetoricis, Gnomis, Ambitione, Dolo,
Ille dedit Doctis qui vellent, rursus ut illud
Vel statim possent, vel trutinare domi.
Edidit è multisque inventis optima quæque;
Signans Authoris nomine quidque sui.
Circa *Mersennum* convertebatur ut Axem
Unumquodque Artis sidus in orbe suo.
Sævierat Bellum quatuor Civile per annos,
Anglos, Hibernos triverat atque *Scotos*.
Perfidaque in castris mansit Fortuna scelestis:
Diffugere viâ quâ potuere probi.
Ipse Hæres Regni *Carolus* comitante catervâ
Armis clarorum & nobilitate virûm
Lutetiam venit, expectans dum tempora iniqua
Transirent, populi desineretque furor.
Tunc ego decrêram *De Corpore* scribere Librum,
Cujus materies tota parata fuit.
Sed cogor differre; *pati, tot tantaque fœda*
Apponi jussis crimina, nolo, Dei.
Divinas statuo quamprimum absolvere Leges,
Idque ago paulatim, sollicitusque diu.
Namque *Mathematicæ* studiis dum Principi adessem,
Non potui studiis semper adesse meis.
Dein per sex menses morbo decumbo, propinquæ
Accinctus Morti; nec fugio; illa fugit.

Per-

Perfeci Librum patrio sermone ; ut ab *Anglis*
Posset sæpe meis, utiliterque legi,
*Londino*que typis celer evolat in Regiones
Vicinas, notus nomine *Leviathan* !
Militat ille Liber nunc Regibus omnibus , & qui
Nomine sub quovis Regia Jura tenent.
Interea *Regem* vendit *Scotus*, & necat *Anglus* ;
Jus Regni *Carolus* jamque secundus habet,
Lutetiæ residens. Vim Regni turba rebellis
Occupat, & populum jam sine Lege regit.
Et nomen (quamvis pauci) sibi *Parlamenti*
Sumens, se satiat sanguine Nobilium ;
Dejiciunt *Mitras*, nec firmant *Presbyteratum* ;
Clerica nil illic profuit ambitio.
Lutetiam ad Regem multus venit inde Scholaris
Expulsus Patriâ, tristis, egenus ; onus.
Huc fuit usque meis studiis pax, multiplicata
Dum facerent annos octo per octo meos :
Sed meus ille Liber, simul atque Scholaribus illis
Lectus erat, *Jani* dissiluere foro.
Nam *Regi* accusor fallò, quasi facta probarem
Impia *Cromwelli*, Jus scelerique darem.
Creditur. Adversis in partibus esse videbar ;
Per-

(e) Regicidæ infames ; quorum hic apud *Hispanos*, ille apud *Fœderat. Belgas* à *Parlamentariis* Legatus à Regiis confossi perierunt.

Perpetuò Jubeor *Regis* abesse domo.
Tunc venit in mentem mihi (e) *Dorislaus* & *Ascham*;
Tanquam Proscripto terror ubique aderat.
Nec de *Rege* queri licuit. *Nam tunc adolescens*
Credidit ille, quibus credidit ante Pater.
In Patriam redeo tutelæ non bene certus,
Sed nullo potui tutior esse loco:
Frigus erat, nix alta, senex ego, ventus acerbus;
Vexat equus sternax & salebrosa via.
Londinum veniens, ne clam venisse viderer,
Concilio Status conciliandus eram.
Quo facto, statim summa cum pace recedo,
Et sic me studiis applico, ut ante, meis.
Solum regnabat tunc nomine *Parlamentum*;
Præsul erat nullus, Presbyterus que nihil
Omnia miles erat, committier omnia & uni
Poscebat; tacitè *Cromwel* is unus erat.
Regia conanti calamo defendere Jura,
Quis vitio vertat Regia Jura petens?
Scribere cuique fuit libertas quod sibi visum
Esset, contento vivere more loci.
Leviathan Clerum at totum mihi fecerat hostem;
Hostis Theologûm nidus uterque fuit.
Nam dum *Papalis* Regni contrecto tumorem,
Hos (licet abscissos) lædere visus eram.
Contra *Leviathan*, primò convicia scribunt,
Et causa, ut tanto plus legeretur, erant.
Firmiùs inde stetit, spero stabitque per omne
Ævum, defensus viribus ipse suis.

Justitiæ.

Justitiæ mensura, atque Ambitionis Elenchus,
Regum arx, pax populo, si doceatur, erit.
Ante duos minimâ præmisi mole Libellos;
Sed nec inest parvis gratia parva Libris.
(f) Ille docet motus Animi & Phantasmata sensus;
Nec sanos patitur Spectra timere viros:
(g) Alter at Imperii sanctissima jura repandit,
Quæque rudes populos vincula sacra tenent.
Tandem etiam absolvo Librum *De Corpore*, cujus
Materies, simul & Forma *Geometrica* est.
Tunc venit in lucem (totâ plaudente catervâ
Algebristarum) *Wallisii* Algebrica,
Illa *Geometriæ* pestis, quæ cœperat ante
Annos plus centum, nunc & ubique furit.
Ars fuerat Numeros Quæsitos inveniendi,
Quam docuit (h) *Gheber*, & quam (i) *Diophantus* habet.
Deinde per hanc Artem solam Problemata solvi,
Posse Grametriæ cuncta (k) *Vieta* docet.

Addi-

(f) Lib. de Nat. Human.

(g) Lib. de Corp. Polit.

(h) De illo V. *Jos. Blancani* Chronolog. Mathemat. & *I. Ger. Vossium* de Scient. Mathemat.

(i) De illo V. eosdem. Opera ejus Latinè edidit *Guil. Xylander*, postea *Claud. Gasp. Bachetus* Græc. & Lat. Commentariis ornata. *Paris.* fol. 1621. Postea Tolosæ prodierunt 1670. ut mittam quæ à *Raph. Bombellio, Sim. Stevino, Alb. Girardo, Guil. Oughtredo* procurata sunt. (k) De ipso V. eosdem. Opera ejus junctim emisit *Fr. Schotenius* Mat. Prof. Leydæ, 1646. fol. ubi habetur ejus Vita V. etiam *Thuani* Histor.

Addidit *Oxoniæ* Prælector *Savilianus*
Wallisius multò nobile dogma magis:
Nempe infinitæ molis finem esse, & habere
Finitum partes & sine fine datas:
Quæ duo fecerunt insanos dogmata, quotquot
Festinaverunt esse Geometrici.
Hæc mihi causa satis scribendi est justa Libelli,
(Annos natus eram Septuaginta duos)
In quo, *Colloquiis* ego *Sex* non molliter istos
Tango *Geometras*, ut meruere, novos;
Sed nil profeci, magnis Authoribus error
Fultus erat, cessit sic Medicina malo.
Tunc quoque scribo duos Patrio sermone Libellos
Contra *Bramhallum*, Quæstio sola fuit,
Cujus ad Arbitrium Volumus, Nostrûmne, Deine:
Ille Scholam sequitur, sed mihi dux Ratio est:
Sex quoque post paulo scripsi *Problemata*, Librum
Exiguum, at puræ fonticulum Physicæ.
Nam doceo Natura locis quâ dejicit Arte
Sublimes lapides, res aliasque graves;
Quâ situlâ sol haurit aquas; ut Frigora Ventus
Efficit, & Venti quâ ratione volant:
Quo pendent steriles, volitantque per aera Nubes,
Quo fulcro Gravidæ destituente ruunt;
Et quo consistunt durorum glutine partes,
Duraque quæ rursus Mollia causa facit;
Unde Fragor Cœlo, quâ Nix Glaciesque fit arte;
Ex-

Excussus que altis emicat Ignis aquis;
Quid res exiguas conjungit in aere sparsas,
Et Calidum *Phœbus* quâ ratione facit;
Herculeusque lapis ferrum quibus attrahit Uncis,
Observatque suæ matris utrumque Polum;
Cur Mare non æquis ad littora volvitur undis;
Anno, Mense, die quoque, bis auget aquas;
Et quare Vento duce, Navis it obvia Vento;
Hæc habet & monstrat parvulus ille Liber.
Et valitura puto cum tempore; quandoquidem nunc
Inter tot *Momos* irreprehensa manent.
Aeris & parvo Naturam scribo Libello
Adversus quandam *Machinam inanificam.*
Tunc *Physicam* linquens ad amata *Mathemata* vertor,
Namque meo tandem cesserat hostis agro.
Tantum non lapidem potuissem vera docere,
Clamosas sperat nemo decere Scholas.
At *De Principiis* alium tamen edo Libellum,
Fecique ut posset clarius esse nihil.
In quo Naturam *Rationis* ita explico, ut illam
Nemo non claram diceret atque probam.
Hac mihi parte fuit victoria cognita cunctis,
Dissimulant aliis vulnera magna locis,
Deficiunt animis, sed deficientibus insto,
Culminaque inscendo summa Geometriæ.
Namque parem Cyclum Quadrato publico; necnon

Jactatum *Pythii* monstro Porisma *Dei*;
Demonstrata prius, sed non rationibus iisdem,
Sperabam Methodo vincere posse novâ.
Sed nil profeci, densis umbonibus obstant.
Cedere quos puduit, *Semi-Mathematici*.
Ergo meam statuo non ultra perdere opellam,
Indocile expectans discere posse pecus.
Deinde Librum scribo, quem nomine dico *Resetum*,
Præcipuo densum flore Geometriæ.
Wallisius contra pugnat; victusque videbar
Algebristarum Theologûmque Scholis.
Et simul Eductus castris Exercitus omnis,
Pugnæ securus *Wallisianus* ovat;
Quem cum vidissem salebroso insistere Campo,
Stabat ubi Radix densa, molesta, tenax,
Pugna placet, vertor; Numerum licet Infinitum
Temporis in puncto dissipo, sterno, fugo.
Bella mea audisti. Quid vis tibi dicier ultra?
An quam dives, id est, quam sapiens fuerim?
Anne refert quot agros habui, quot milliæ nummûm?
Si percontator fortè rogabit & hoc,
Exiguus mihi fundus erat propriusque relictus,
Quem fratri dono, ductus amore, dedi.
Parva superficies, sed millia multa ferebat
Granorum tritici, nam bona terra fuit.
Longe satis votis Regum; & nisi tota deorum
Tensa foret, Rex nunc Magnus haberer ego.
Ut primum Belli sensi Civilis odorem,

Et

Et populum ventos vidi agitaſſe levem;
Quæro locum ſtudiis, & vitæ commodiorem,
Hinc me *Pariſios* transfero Remque meam.
Quin gentæ mihi erat numerata Pecunia libræ,
Cum fugiens Patriæ littora linquo meæ:
His aliæ paulo poſt acceſſere ducentæ (l),
Et ſimul immenſus perpetuuſque dolor.
(*Godolphine* jaces; puræ Rationis amator,
Juſtitiæ & Veri miles amande, vale.)
Venit & è Patria mihi Penſio certa quotannis,
(m) Bis quadragintis conſtitit illa libris.
Deinde redux mihi *Rex* conceſſit habere quotannis
Centum alias libras ipſius è Loculis.
Dulce mihi donum. Convicia ſperno aliorum,
Quando *Teſte Ipſo* judicor eſſe Probus.
His ego contentus vivo, nec præ fero plura;
Quis vellet ſanus re minor eſſe ſuâ?
Nam, ſi quando lubet, per veſtros ſupputo *Souſos*,
Ut fiat major: ſi neque ſic ſatis eſt;
Per *Maravediſios* numero, viedeorque beatus
Cræſos & *Craſſos* vincere divitiis.
Ipſe meos noſti, *Verduſi* Candide, mores,
Et tecum cuncti qui mea ſcripta legunt.
Nam mea vita meis non eſt incongrua ſcriptis:

Juſtitiam

(l) Ex legato *S. dn. Godolphini.*
(m) Ex munere Comitis *Devoniæ.*

Juſtitiam doceo, Juſtitiamque colo.
Improbus eſſe poteſt nemo qui non ſit avarus,
Nec pulchrum quiſquam fecit avarus opus.
Octoginta ego jam complevi & quatuor annos:
Pene acta eſt vitæ fabula longa meæ.

F I N I S.

